

KAZALO:

Foto-utrip: Cerklje 2001	2
R. Zorko: Skupaj v vojni – skupaj v miru!	4
R. Zorko: Pričevanja in analize	6
S. Granda: Proslave so mimo-kaj sedaj?	9
J. Molč, I. Miklavčič, Ž. Acalinovič: Razstava vojna za Slovenijo '91	10
D. Kokot: Zahvala veteranom za izkazano pomoč	10
A.Kovačič: »Bojim« se revolverašov	11
R. Klinar: Nova knjiga Zgornja Gorenjska 1990-1991	12
A. Zuntar-Atanasov: Razstava TO in SV v Kanadi	13
D. Klemenčič: Priznanja ZVVS	14
D.Grmek; R. Klinar: Pohod na Triglav	15
A. Stritih: Junij 1991 na Ljubelju	16
D. Naraglav: Kako smo vojno doživljali Savinčani	17
D.Čop: Spominsko obeležje v Mozlju	18

Veteranov dopisnik

M. Milič: Podpis listine	19
M. Toš: Samostojno Slovenijo smo izbojevali skupaj	19
S. Petric: Veterani Dolenjske so proslavili	20
D.Čop: Finančna pomoč otrokoma	20
R. Zorko: Posavje v boju	21
R. Zorko: Krško 2001	21
R. Zorko: Kum po desetih	22
R. Zorko: Razstava karikatur	23
R. Zorko: Sladak je sad dela	23
T.Šircelj: Aktivnosti OZVVS Postojna	25
OZVVS Tržič: Postavili obeležji	25
B. Tucovič: Odkritje spominske plošče Jerneju Molanu	26
R. Zorko: Ob obletnici na Medvedjeku	27
R. Zorko: Na svetini razvili prapor	28
F. Klemenčič: Nikoli več	28
L. Cajnko: Ohranimo spomin na dogodke v letu 1991	30
R. Klinar: Novice iz OZVVS Radovljica-Jesenice	31
D. Naraglav: Zbor OZVVS Sp. savinjske doline	32

In memoriam

OZVVS Grosuplje: V spomin Alojzu Šparovcu	33
OZVVS Zasavje: V spomin Jožetu Vrtačniku	33

Šport

A. Hudar: Športne veteranske igre 2001	34
D. Grmek: Tek v spomin na junijske dogodke	35
D. Grmek: Veterani pod košem	36
D. Čop: Orižentacijski tek	36
R. Zorko: Memorial Jerneja Molana	37

R. Murn: nagradna križanka št. 15	38
M. Alašević: karikature	18, 20, 27,29

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p.p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel.: (01) 524-17-84, faks: (01) 524-26-88; matična št.: 1211293, davčna št.: 20075715; P.R. NLB-posl. Moste, Ljubljana, št.:02012-0089693246. **Glavni in odgovorni urednik:** Renato ZORKO, p.p. 109, 8250 Brežice, tel.: (07) 45-22-094, gsm: (031) 332-853, e-pošta: Renato.Zorko@zvvs.si. **Člani uredništva:** Rina KLINAR, Jože KUZMAN, Vojko ŠTEMBERGAR, Stane GRANDA. **Zunanji sodelavci:** Rut ZLOBEC (lektorica), Milan ALAŠEVIČ (karikature, aforizmi), Rudi MURN (križanka). **Grafični prelom in tisk:** Grafika Gracer Celje. **Naklada:** 17.300 izvodov. **Naslovnica:** Mesto Koper; foto: Zdravko Primožič - FPA d.o.o. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo VETERAN, skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur.list RS št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka, obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV. Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na urednikov naslov. **Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.** Prispevke za naslednje glasilo nam obvezno pošljite na računalniških disketah 3,5" v urejevalniku besedil Word for Windows do zaključka redakcije 25. novembra 2001. ISSN 1580-4518

Za vse, ki ste željni prijetnih doživetij
ALPETOUR PA organizira:
 izlete, potovanja in počitnice doma in v tujini.
 V tem trenutku aktualno in ugodno:

ENODNEVNI IZLET

SPLAVARJENJE PO SAVI 15.09. cena: 7.600 SIT
 OKTOBERFEST 29.09. cena: 6.900 SIT

VEČDNEVNA POTEKANJA IN LETOVANJA

ŠPANIJA V JESENI 14.-23.09 cena: 67.900 SIT
 BAVARSKI GRADOVI 22.-23.09. cena: 19.800 SIT
 VODICE - 15.-22.09. cena: 42.900 SIT
 NOVI VINODOLSKI 15.-22.9. cena: 31.500 SIT
 MOŠČENIČKA DRAGA
 29.09.-6.10. cena: 33.800 SIT
 RABAC 9.-18.10. cena: 32.700 SIT

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA!

Z vami na vseh poteh sveta!

REKLAMNI TISK

Marjan Urbanija, s.p.

Kresniški vrh 34, SI-1281 Kresnice
 Tel: 01/8977-275, GSM: 040-380-092

**VI IZBERITE MATERIAL, NAŠE DELO JE,
 DA GA POTISKAMO**

Tiskamo na vse vrste materialov:

PAPIR

vizitke, kuverte, mape, kartonske embalaže, plakate,
 slavnostna vabila, zahvale, obletnice, priznanja

PLASTIKA

nalepke različnih oblik in barv, pvc ovitki, dežniki, torbe

KOVINA

magnetne folije za avtomobile, reklamne tablele in
 smerokazi, napisi za sejemske prostore

TEKSTIL

delovne obleke, majice, kape, športna oblačila

**POKLIČITE NAS,
 DA BODO DRUGI IZVEDELI ZA VAS!**

SKUPAJ V VOJNI - SKUPAJ V MIRU

Cerklje ob Krki, 23. junij 2001

V vojašnici - letališču Cerklje je potekala osrednja slovesnost ob 10 - letnici vojne za samostojno Slovenijo v organizaciji Zveze veteranov vojne za Slovenije in Združenja Sever. Obe veteranski organizaciji iz prelomnega obdobja 90/91 sta podpisali listino o sodelovanju, predsednik RS Kučan in načelnik GŠ SV Lipič sta prejela zlato plaketo ZVVS.

Pod geslom »Skupaj v vojni - skupaj v miru« se je v Cerkljah ob Krki zbralo preko 5500 veteranov osamosvojitvene vojne iz vse Slovenije. Že sam program prireditve je je napovedoval pester dan. Veterani so si v dopoldanskih urah lahko ogledali razstavo fotografij iz vojne v Posavju '91, razstavo posavskih likovnikov in karikaturista Milana Alaševiča ter na samem prizorišču - letališču, tehnični zbor oklepni enot SV, letalstva SV in specialne enote MNZ, ponudbo pa so popestrile tudi razne prodajne in gostinske stojnice.

Na osrednji slovesnosti je navzočim veteranom najprej spregovoril Milan Kučan, predsednik Republike Slovenije: »V teh dneh se ob številnih priložnostih spominjamo velikih dogodkov pred desetimi leti, ko smo Slovenci razglasili samostojno Slovenijo. Odločitev o svoji državi smo morali že naslednji dan braniti v vojni, ki nam jo je vsilila nekdanja federalna vojska. Vsak od nas ima na leto 1991 in zadnja leta razpadajoče jugoslovanske države svoje spomine in iz tistih časov osebne izkušnje. V vseh nas pa še vedno ostaja prepričanje, da velikega osamosvojitvenega dejanja in tudi vojaške zmage ne bi zmogli, če ne bi bili enotni v zavesti, da imamo prav in da stoji da našo odločitvijo visoko moralna utemeljitev. Ta nam je dajala moči za združitev naše volje in dejanj, ki so bile izraz izjemnega medsebojnega zaupanja in človeške solidarnosti. Izjemna je bila ta povezanost in enotnost, tako kot so bili posebni tudi tisti časi. Odločitev je imela skoraj popolno podporo vseh Slovencev in Slovencev in večinsko soglasje državljanov in državljanov neslovenske narodnosti. Decembrski plebiscit leta 1990 je to samo potrdil. Na vas, takratnih policistih in pripadnikih Teritorialne obrambe, je bila posebna odgovornost, da prvi, z orožjem ubranite novo državo in zvezni vojski preprečite, da zasede prehode na državni meji

Milan Kučan, predsednik Republike Slovenije Foto: R.Z.

Republika Slovenija 10 let samostojnosti

ter komunikacijska središča. Širok Slovenije ste jo srčno branili z velikim pogumom in z visoko moralno, ki je bila naša največja prednost v boju z veliko bolj oboroženim nasprotnikom. Izid je znan. Svoboda je bila ubranjena, demokratična odločitev zavarovana, in po brisnem mirovnem sporazumu, ki je prvi mednarodni sporazum, ki ga je podpisala Republika Slovenija, je jugoslovanska armada že leta 1991 zapustila slovenska tla. Tudi po desetih letih lahko le obžalujemo, da so takratni zvezni in srbski organi napačno presojali položaj v Jugoslaviji. Napačno so presodili in tudi precenili sposobnost in pripravljenost tedanje zvezne armade za vojaško reševanje političnih nesoglasij med narodi in republikami skupne države. Napačno so tudi presojali in podcenili enotnost in odločenost slovenskega naroda in vseh prebivalcev Slovenije, da iz takratnega brezupa stopimo na samostojno pot, na pot svobode in upanja, trdne odločenosti, da za svojo usodo sami prevzamemo odgovornost. In napačno so ocenili sposobnost in pripravljenost naše Teritorialne obrambe in tedanje milice, da ubranita novo samostojno državo. Spregledali so tudi priprave Manevske strukture narodne zaščite, znotraj katere so povsem legalno tekle priprave na vojaško obrambo mlade države. Te napačne ocene so privedle do neželenega vojaškega spopada, do vojne za samostojnost, suverenost, za ozemeljsko celovitost in za dostojanstvo nove evropske države - Republike Slovenije. Na obeh straneh so padala mlada življenja, ki jih iskreno obžalujemo, a napadalci so morali vedeti, da bo orožje zahtevalo žrtve. Opravičila za takšno nasilje nad Slovenijo ni bilo in ga tudi ni moglo biti. Še posebej, ker svoje odločitve nismo sprejeli ali uveljavili zoper nikogar drugega in ne v škodo enakih pravic drugih. In tudi ne brezbrizno do usode tistih, s katerimi smo dotlej živeli v skupni državi. Tudi tokrat se je potrdila znana izkušnja. Kdor misli, da je močnejši, je tako zagledan v svojo vojaško moč, da mu je uporaba sile najlažji in najhitrejši način za reševanje problemov in sporov in za zagotavljanje svojih interesov. Kaj hitro je pripravljen pozabiti vse svoje dotedanje načelne besede o sodelovanju, o mirnem sožitju in mirnem reševanju sporov. Prav to se je zgodilo tudi tedanjemu političnemu in vojaškemu vodstvu nekdanje skupne države. Zato je verjelo, da lahko s silo pokori tudi Slovenijo. Zmotilo se je in doživelo poraz. Slovenija se je zavedala pravičnosti svojih interesov in svoje pravice do lastnega odločanja o svoji usodi. Slovenija se je trdno odločila in se je zavedala svoje moči. Zaupala je v sposobnost in pripravljenost svoje Teritorialne obrambe in svoje Milice, da se po potrebi tudi z orožjem upreta nasilnim posegom zvezne vojske. Dokazali sta, da je bila njuna organiziranost in strokovnost na visoki ravni in sta na svojem ozemlju bili sposobni organizirati učinkovito obrambo zoper številčnejšo in bolj oboroženo, vendar bistveno manj motivirano in celo demoralizirano JLA. V takratnem Predsedstvu republike in nasploh v vodstvu Slovenije smo se zavedali nevarnosti, da bi se začetni spopadi lahko razširili v širšo in dolgotrajnejšo rušilno vojno z vsemi posledicami za naše ljudi in za naš prostor, kakršnim smo bili pozneje priča in žal smo jim še danes v drugih delih nekdanje skupne države. Vedeli smo, da mednarodna skupnost naši odločitvi ni naklonjena in da marsičesa, kar je

bilo povezano s krizo v takratni skupni državi, ne razume. Vzporedno z vojaškim odporom smo zato storili vse tudi na političnem, informativnem in diplomatskem področju, da bi to preprečili. Skupaj z vami in predvsem zaradi vašega junaštva nam je to tudi uspelo. Svojo samostojnost smo dosegli in ubranili, to lahko rečemo, z najmanjšimi možnimi izgubami na obeh straneh. Dokazali smo tako nasprotniku kot tudi mednarodni skupnosti, da nam je bila vojna vsiljena, da je sami nismo želeli niti je nismo začeli, da pa smo bili odločeni uporabiti vsa dovoljena sredstva za zakonito samoobrambo in uveljavitev svoje demokratične odločitve o samostojnosti. Temelj te odločnosti in te moči so bili enotnost, narodna zavest in ponos slovenskega naroda, enotna podpora vseh prebivalcev naše republike osamosvojitvenim in obrambnim prizadevanjem, ter močno vojaško izročilo našega naroda. Temelj naše odločnosti in poguma je bil narodno zaveden in odločen pripadnik Teritorialne obrambe in Milice. Temelj te naše moči ste bili vi, ki ste neposredno sodelovali v tem vojaškem spopadu in v njem zmagali. Na sodelovanje v tem dogajanju, na miroljubno, zakonito in racionalno ravnanje in delovanje v političnem in v vojaškem osamosvajanju, na odgovorno skrb, da bi bilo čim manj žrtev, predvsem pa na končni uspeh osamosvajanja, smo lahko ponosni vsi Slovenci in vsi prebivalci naše države. Na svoje delovanje ste lahko ponosni vsi neposredni udeleženci vojaških operacij, ki ste se jih udeležili kot pripadniki Teritorialne obrambe, Milice in drugih državnih organov Slovenije. In na vas, na udeležence vojne za Slovenijo, smo ponosni mi vsi. A vendarle moramo zdaj, bolj kot kadarkoli doslej, misliti in delati predvsem za prihodnost naše države, za srečno in varno življenje njenih ljudi. Potrebna bosta nova zmagovalna volja in pogum, da oblikujemo Slovenijo kot vzorno evropsko državo in kot priložnost za prijazno življenje prihodnjih rodov. Spomini na preteklost naj nam bodo pri tem vzpodbuda in moralna podpora, da bomo izbirali prave in učinkovite poti. Verjamem, da boste tudi vi, udeleženci današnjega zborovanja, pri tem sodelovali z enako vnemo, kot ste jo pokazali pred desetimi leti. Verjamem, da ste iz srca privrženi svoji, naši skupni državi, da se veselite in da ste ponosni na vse, kar smo v njej v teh desetih letih dosegli in ustvarili.«

Navzočim veteranom vojne za Slovenijo pa sta spregovorila tudi Srečko Lisjak, predsednik ZVVS in Davorin Bratuš, predsednik policijskega veteranskega združenja »Sever«. **Srečko Lisjak:** »Zmaga se prične v srcu, nadaljuje v glavi in konča z rokami. Pred desetimi leti smo se morali odločiti ali domovino braniti ali pa je nikoli imeti. Pred desetimi leti smo zmagali, ker smo bili enotni in odločni, ker smo hoteli in znali, ker smo dojeli čas in prostor, ker smo imeli srčnost in hrabrost obrniti tok zgodovine v dobro slovenstva. Veterani smo skupaj z veliko večino prebivalcev Republike Slovenije svojo dolžnost do domovine opravili častno in pošteno, z orožjem, s krvjo in tudi z življenji naših sobojevnikov. Tedaj, pred desetimi leti, se je zgodilo tisto, kar se je moralo zgoditi in kar je prav, da se je zgodilo. Priborili smo si svojo samostojno državo in domovino. Vendar pa vsi niso branili domovine. Nekateri so se poskrili, nekateri zbežali, nekateri so nam nasprotovali, nekateri pa so stali na nasprotnih okopih. Lahko jih pomilujemo, lahko celo sprejemamo njihovo pravico do svobodne izbire in opredelitve, vendar resnica ostaja nespremenjena. S takimi ljudmi si domovina ne takrat in ne danes ne more zagotavljati varne in trdne prihodnosti, saj lastne interese postavljajo pred interese domovine in skupnosti vseh

Srečko Lisjak, predsednik ZVVS

Foto: R.Z.

naših ljudi. Prav oni dnevno potrjujejo pregovor, da ima zmaga sto očetov, poraz pa je sirota.

Vsi skupaj se zavedamo, da smo v trenutku stiske in preizkušnje lahko sprejeli pravo odločitev tudi zaradi vseh posameznikov, ki so za svobodno in suvereno slovensko domovino v dolgi zgodovini našega naroda zavestno darovali svojo ustvarjalnost, pravičnost, pogum, odločnost in požrtvovalnost, pa tudi osebno srečo ter tisto najbolj dragoceno – svoje življenje. Zato predlagam, da z minuto molka počastimo spomin na vse tiste, ki so v zgodovini darovali svoja življenja za dobrobit slovenstva. Hvala.

Zmagali smo tudi zaradi naše skupne preteklosti, ki v sebi skriva več pogumnih kakor strahopetnih dejanj, več poštenosti kot nečastnosti, več dajanja kot sprejemanja, sicer bi kot narod tako dolgo ne mogli preživeti. Vendar »čas in slavo zasluži tisti, ki delo konča in ne tisti, ki delo začne«. Veterani obeh organizacij smo z rama ob rami, skupaj s prebivalstvom, podprli Slovenijo, ko nas je najbolj potrebovala, da ni omahnila nazaj v preteklost. Za tako odločitev je Slovenija potrebovala stoletja generacij. Potrebovala pa je tudi našo generacijo in posameznike, ki so se morali vsak zase nedvoumno in jasno odločiti. Brez pokončnih ljudi, ne more biti pokončnega naroda. Brez ljudi, ki so pripravljeni v trenutku skupnih stisk zastaviti svojo ustvarjalnost, znanje, pogum in tudi svoje življenje za skupno dobro, ne bi bilo varne, svobodne in demokratične Slovenije. Za nami prihajajo generacije, ki odraščajo v samostojni državi. Nihče več jih ne bo vzgajal kot hlapce tujcem in jih silil praznovati tuje zmage, poraze in resnice. To je zasluga nas vseh. Prav zato imamo pravico biti ponosni veterani ponosne in časti vredne domovine in upravičeno pričakujemo od države, da nam zagotovi tisti status, ki nam pripada.

Mi vsi skupaj smo postavili temelje svobodi in demokraciji. Obranili smo državo Slovenijo. Zato si podajmo veteranske roke sodelovanja in povezovanja za skupno dobro Slovenije in slovenstva danes in v vseh jutrišnjih dneh.«

Davorin Bratuš: »Čas neustavljivo hiti, spomin blede, težko se je spomniti podrobnosti, ki so se dogajale na današnji dan pred desetimi leti. V svoji beležki sem prebral, da smo tisti dan s predstavniki slovenske vojske imeli sestanek, na katerem smo določali "blokadna" mesta in naloge slovenskih vojakov in policistov na njih. Zvečer sem nastopil dežurstvo v koordinacijski skupini.

V kopici dogodkov iz tistih dni je težko izluščiti manj in bolj pomembne. Vsi so bili med seboj povezani, vsi so bili odvisni

drug od drugega, vsi so nas peljali k enemu samemu cilju. Imeti svojo državo.

Tisočletne sanje so se uresničile in razglašena je bila samostojna, suverena država Slovenija. Že dan prej in v noči, ko je množica še proslavljala, so tanki sovražne vojske zadržali po slovenskih cestah. Ni bilo več dvoma, da bomo morali tisto, kar smo z veliko večino izglasovali na referendumu, braniti z vsemi silami, tudi z orožjem. To smo storili skupaj, z ramo ob rami, policisti, vojaki teritorialne obrambe, novinarji, gasilci, civilna zaščita, prostovoljci, zdravniki, skratka vsi, ki smo si globoko v srcih želeli svobodnega življenja. Tudi človeška življenja na eni in na drugi strani so bila izgubljena, vendar nam je uspelo.

Usoda je hotela, da nas je tok po tako plemenitem delu odnesel na različne bregove. Ustanovili smo dve organizaciji, eno v vojski in eno v policiji. Kljub temu smo ves čas iskali skupne poti. V Združenju SEVER smo več let obujali pobudo po ustanovitvi krovne organizacije, ki bi združevala vse veterane, s tem da nobena od organizacij ne izgubi svoje identitete.

Uspelo nam je. Spet smo skupaj, skupaj smo preskočili plotove in zelo sem vesel, da bom danes lahko podpisal dogovor o medsebojnem sodelovanju med Združenjem veteranov vojne za Slovenijo in Združenjem "SEVER". Žel pa le ostaja nekaj grenkega priokusa. Moja velika želja je bila, in še vedno ostaja, podpis pogodbe o medsebojnem sodelovanju z vsemi sorodnimi

Davorin Bratuš, predsednik policijskega Veteranskega združenja Sever
Foto: R.Z.

organizacijami, tudi z Zvezo združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilne borbe. Na regionalnem in lokalnem nivoju nam je to že uspelo. Upam, da nam bo to tudi na vrhu, kot ljudje radi rečemo.

Dokazali smo in še bomo, da smo lahko skupaj, saj smo tako močnejši. Pa ne zato, ker bi si želeli privilegijev. Radi bi samo, da nam država, ki je brez nas ne bi bilo, to tudi prizna.«

R. Zorko

PRIČEVANJA IN ANALIZE

Brežice, 21.-22. junij 2001

V organizaciji Zveze zgodovinskih društev Slovenije, Posavskega muzeja Brežice, Centra za vojaško-zgodovinsko dejavnost SV, ZVVS, Združenja Sever PO ZVVS Posavje in Združenja Sever za Posavje je v Viteški dvorani posavskega muzeja Brežice je potekal simpozij pod naslovom »Slovenska osamosvojitve 1991-pričevanja in analize, katerega pokrovitelj je bil Borut Pahor, predsednik DZ RS. Delno povzemamo nekatera pričevanja tvorcev slovenske države.

Mislilim, da je mogoče reči, da neka država, teritorij, dežela šele z mednarodnim priznanjem postane zares prava država z vsemi atributi državnosti. Vi lahko vojaško osvojite neko področje, z njim upravljate in ga nadzorujete, pa vendarle

Dimitrij Rupel: Mednarodno priznanje Slovenije

brez mednarodnega priznanja to področje ne more biti polnovredna država. Tako moram šteti začetek slovenske države šele od decembra oziroma jeseni '91 naprej. Mnoge glavne atribute državnosti smo postavili že mnogo prej, vendar nam je manjkalo tisto zadnje, mednarodno priznanje, vse do 19. decembra, ko so Slovenijo priznale Nemčija, Islandija in Švedska...

Mednarodno priznanje je bilo poseben problem zaradi konteksta, v katerem se je godilo, ter zaradi spleta okoliščin na mednarodnem političnem prizorišču. V najširšem pomenu predstavljata ta kontekst dva dogodka, in sicer padec berlinskega zidu in razpad Sovjetske zveze...

Takoj, ko smo razglasili neodvisnost, sem pisal vsem Slovencem, ki so delali v jugoslovanski diplomaciji in jih povabil k sodelovanju. Vsi, brez izjeme, so stopili na našo stran in delali za Slovenijo. Nekateri so za Slovenijo delali že prej, to moram reči, ko jim tega nihče ni ukazal ali dal navodila, to so počeli iz prepričanja. To je dokaz, da smo Slovenci takrat znali razumeti zgodovinski izziv in da smo se nanj pravilno odzvali...

Ne bi bilo dobro, če bi pozabili nekatere temeljne pogoje in koordinate takratnega dogajanja, ko je prišlo do bistvenih sprememb, preloma in prodora, ki pa ga ne bi bilo brez Demosa. Nekateri o tem razmišljajo nekoliko drugače; slišal in bral sem celo teorijo o tem, da je imela že prejšnja Šinigojeva vlada pripravljene vse elemente za samostojno Slovenijo; občudujem pogum tistih, ki tako razmišljajo; vendar to z realnostjo nima nobene zveze in to govorim z vso odgovornostjo. Ne mislim se odpovedati resnici, ker bi to bilo za vse nas zelo slabo. Če je mogoče falsificirati to resnico, je mogoče storiti karkoli...

Naše osamosvajanje in mednarodno priznanje je potekalo z roko v roki. To je bilo dogajanje, ki je bilo kljub vsej anarhičnosti, notranjim razlikam in preprirom, skrajno disciplinirano in v temelju enotno, usmerjeno v zgodovinsko priložnost: dobiti svojo državo. Izkoristili smo špranjo, ki se je pokazala v nekem trenutku in švignili skozi ravno pravi čas. Za nami so se vrata zaprla. Kako so se zaprla, s kakšnim treskom so se zapirala ta vrata, smo vsi lahko občutili, videli, doživljali in spremljali zadnjih deset let.

Janez Janša: Vojaške priprave na slovensko osamosvojitve

Ministrstvo za obrambo je takoj po končani vojni naredilo zelo podrobne analize dogodkov. Do danes to še ni izšlo v knjižni obliki. Bilo je zbranega veliko gradiva takoj v letu 91, ko so bili spomini še sveži. Dve ključni ugotovitvi analize sta bili naslednji: obramba Slovenije je bila dobro pripravljena, Slovenija kot takšna je bila pripravljena na poseg JA in tudi na druge različne morebitne oblike agresije; in druga: formula strateškega uspeha obrambne vojne je bila v uspešni hitri spremembi težiščnih aktivnosti od politične akcije do medijske propagande, pogajanj, oboroženega boja do diplomacije.

Leta '90 smo živeli v državi, ki je razpadala, predvsem zaradi dejstva, da smo v eni državi imeli dva politična sistema.

Naše osamosvajanje je sovpadlo tudi s časom razpada Varšavskega pakta in časom velike bojazni na zahodu, da bo prišlo do divje dezintegracije Sovjetske zveze in možne nekontrolirane uporabe jedrskega orožja. To dejstvo je negativno vplivalo na odnos mednarodnega okolja do nas.

Osamosvajali smo se na osnovi nepreklicne plebiscitne odločitve, ki je ni sprejel politični organ ali institucija, ampak je šlo za večinsko odločitev Slovencev in Slovencev, državljanov in državljanov.

Spomladi leta '91 smo bili priča spopadu dveh konceptov osamosvojitve. Prvi koncept lahko nekako lociramo v vladajočo koalicijsko Demos in drugega v takratno opozicijo. Opozicija je zagovarjala koncept neskončnih pogajanj, o čemer obstaja nekaj pisnih dokumentov, kjer je bilo zapisano...» da je bolje, da se pogajamo tudi sto let kot en dan vojskujemo« ... da ustvarjanje slovenske vojske nima nobenega pomena« ...

V takratni vladni koalicijski Demos je bilo na drugi strani dokaj radikalno vzdušje glede ukrepov osamosvojitve. V takratni skupščini, kjer sta se ta dva koncepta spopadala, je bilo mnogokrat zelo vroče. Tistih časov se nekateri najraje ne bi spominjali... To nerazumevanje vloge realne sile pri nastajanju države v tistih časih precej večje, kot pa bi si kdo želel danes priznati...

V času slovenskih obrambnih priprav smo imeli nekaj tisoč

ljudi vpoklicanih na vojaške vaje. V ključnem času so časopisi objavili deklaracijo za mir, kjer je pisalo, da Slovenija ne potrebuje vojske, podpisani pa so bili štirje člani predsedstva, vrhovnega poveljstva, države, tretjina vlade in mnogi ugledni posamezniki v Sloveniji...

Igor Bavčar: Slovenska policija in osamosvojitve

V slovenski policiji poglobljene analize, ki bi jo izdelala institucija sama, ni bila opravljena, tudi arhivi še niso urejene. To delo je bilo prekinjeno v času ministrotvanja ministra Štera, ni bilo več financiranja in projekt se je ustavil, kar je po mojem velika škoda...

Slovenska policija je pred, med in tudi po vojni prevzemala para - vojaško vlogo, ves čas pa je opravljala klasično policijsko delo. Po končani agresiji, v času moratorija in odhoda jugoslovanske vojske iz Slovenije, je takoj začela demontirati svojo para - vojaško razsežnost in se ukvarjati z normalnim policijskim delom...

Zaradi dejstva, da je bila policija ves čas soočena tudi s svojim klasičnim policijskim delom, se je zdelo, da si vojska prilašča večje zasluge v osamosvojitvenih dneh. Policija, ki je bila vsesplošno prisotna, pokrivala teren, ki je ves čas razvijala tudi svojo para - vojaško strukturo posebnih enot milice, specialne enote v sodelovanju z TO, je morala hkrati pokrivati tudi vrsto delovanja običajnega policijskega dela. Če danes pogledate policijski arhiv iz časov slovenske osamosvojitve, so v njem poleg poročil o spopadih in akcijah, sestavnega dela koncepta slovenske osamosvojitve, tudi poročila o prometnih nesrečah, nesrečah pri delu...Policija torej tudi v času deset dnevnega spopada ni v nobenem trenutku zanemarila svojih osnovnih opravil, kar se mi zdi pomembna okoliščina...

Prvi strateški cilj napada na slovensko državo je bil osvojitve meje. Slovenska policija je na 546 km meje s Hrvaško takrat opravila celoten posnetek terena in določila način, kako bo to mejo varovala, z osmimi kontrolnimi točkami, ki so bile tudi takoj predmet agresije...

Izmenjava informacij, delo s sodobnimi elektronskimi sredstvi, sta dobavljali dve ključni instituciji, ki smo jih v tistem času imeli: varnostno-informativna služba Ministrstva za notranje zadeve in varnostna služba Ministrstva za obrambo. Zelo dobro plasirani informatorji in tehnična oprema, ki nam je omogočala pred in med osamosvojitvijo ključni, skoraj popolni nadzor aktivnosti JA in njihove vojaške varnostne službe...

Med vojno je kriminalistična služba opravila izjemno pomembno delo, o katerem veliko ne vemo. Z avtobusi in ponarejenimi potnimi listinami je po celi takratni Jugoslaviji in predvsem po Hrvaški zbirala slovenske vojake, ki so dezertirali

iz JA in jih pripeljala v Slovenijo. Zbirni centri so bili določeni ob posameznih točkah ob jadranski obali, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini... Kriminalistična služba MNZ je to delo opravljala, ko so se druge strukture bojevale... Celotna logistična podpora MNZ je opravila izjemno pomembno vlogo pri varovanju takratnih zapornikov, večinoma visokih oficirjev JA. To je dejstvo, ki ni zelo poznano...

Lojze Peterle: Odnosi med Beogradom in Ljubljano pred slovensko osamosvojitvijo

Ključno vprašanje je bilo, kako realizirati ta projekt oziroma kako ga voditi v relaciji do nekdanje skupne države in ključnih ljudi v tej državi, eno je bilo predsedstvo, drugo Markovičeva vlada in tretje druge institucije...

Mi smo želeli ta projekt izpeljati po miroljubni poti, dogovorno, vendar pa nam na ta način ni uspelo. Ko sem bil prisoten na prvi seji zvezne vlade, sem si zapisal: če bi se kdo ne zavedal, da je Jugoslavija kot država več ali manj mrtvo telo, bi moral na tisti seji Markovičeve vlade ugotoviti, da se je zgodilo to dejansko zgodilo. Markovič je še nastopal kot mož, ki naj bi obvladoval Jugoslavijo, vendar praktično realne moči ni imel več. V političnem smislu sem na tej seji slišal šest različnih jezikov. Sicer smo na seji dosledno govorili slovensko, za nami so to prakso ubrali tudi Makedonci... torej ne glede na te jezikovne razlike smo se mi, kar se jezika tiče, povsem dobro razumeli, nobenih besed ni bilo potrebno prevajati ali pojasnjevati...

V kontaktih z zvezno vlado smo nastopali mirno, formalistično. Videli smo nekatere razlike v izjavah ključnih ljudi, bila je neka razlika med tistim, kar je govoril Markovič in med tistim, kar je govoril Kadijevič. Markovič je potem, ko se je odprlo vprašanje nabornikov in bilo znano naše stališče, bil neprimerno trši kot Kadijevič. Kadijevič je name deloval celo kot intelekt in rekel: »Vi ste se odločili, mi to jemljemo na znanje; dokler tega dejanja niste izvedli, smo formalno skupaj in bomo zahtevali svoje, ko pa boste razglasili državo, bo nastopilo novo formalno stanje...«

Ob obisku pri Joviču, ki se je tudi obnašal formalistično, je kmalu potem, ko sem zapustil njegov urad, bojda dejal: »Još jedan slovenačka deklaracija!« Tega stavka sem se na nek način razveselil, ker kaže, da so nas takrat podcenjevali...

Že z odhodom Kučana in drugih iz Beograda... takrat niso šli vsi z isto hitrostjo... to so zanimive zgodbe, kako je to potekalo in glede na to, da danes to različno interpretira, bi rad vprašal: kam pa bi sicer šli naši komunisti, če ne v Ljubljano? Oni so prvi vedeli, da je zgodbe internacionalizma in Jugoslavije

Jelko Kacin: Vloga medijev v osamosvojitveni vojni

konec. Druge destinacije ni bilo kakor Ljubljana in ponovna opora na nacionalno idejo...

Bitka za interpretacijo je ključna stvar pri vsakem dogodku... Tega smo se zavedali, to je ključno vprašanje, na katero je treba dati odgovore prej, preden se sporočijo javnosti.

Slovenija se je svojega projekta osamosvajanja lotila zelo legalistično. Šlo ji je za to, da dokaže kontinuiteto. Slovenija je dokazovala, da svojo samostojnost gradi na obstoječem pravnem sistemu... Primer: na podlagi Zakona o SLO in DSZ je bila najdena rešitev – narodna zaščita, s čimer smo zakonito vzpostavili nadzor nad Teritorialno obrambo, saj so ji vsiljevali drugačno poveljniško strukturo...

Za načelnike NZ so v nekaterih pokrajinah bili imenovani ljudje, ki so opravljali funkcijo pomočnika poveljnika za politično delo, v klasičnem jeziku bi rekel polit-komisarji, partijski ljudje so nosili ključne funkcije v nekaterih pokrajinah, ko je šlo za manevrsko strukturo narodno zaščite... kar pomeni, da smo se zavzemali na eni strani za kontinuiteto in na drugi za participacijo...

Načrtovali smo tri tiskovne konference dnevno. Potrebno je bilo poskrbeti še za to, da bi bilo tiskovno središče tako servisirano, da se novinarjem - dopisnikom iz tujine »ne bi ljubilo« oditi iz Ljubljane in bi uživali v Ljubljani, skratka, morali so ostati v Ljubljani, kjer smo mi načrtovali toliko dogodkov, da je odtehtalo vse tisto, kar bi pravzaprav oni videli na terenu. Nismo se bali, da bi hodili po terenu in izvedeli kaj zase, želeli smo se le izogniti temu, da bi pri svoji pretirani vnemi ne opravili verodostojnega izvidniškega potrjevanja aktivnosti JLA. Mi smo želeli, da bi JLA pogledala CNN in videla natančno poročilo o tem, kar se je na bojišču na njihovi strani dogajalo. To je bila poanta.

Že pred plebiscitom smo poskrbeli za to, da so ravno elektronski mediji še kako odločilno vplivali in pomagali ljudem k razmisleku in odločitvi. Tak primer je bil posnetek, ki smo ga odstopili nacionalni televiziji, sproducirali pa smo ga sami. Govoril je o preizkušanju novih orožij, ki jih je dobila TO. Ne samo, da smo orožje imeli, orožje smo preizkusili, preizkus pa posneli z več kamerami. Dokazali smo, da imamo protioklepno orožje, ga uporabljamo, da to orožje prebije tankovski oklep. S počasnim posnetkom smo kazali, kako izstrelek prebija oklep...

Izbor opravil in po magnetofonskem zapisu priredil R. Zorko

PROSLAVE SO MIMO - KAJ SEDAJ?

Stane Granda

Proslavljanje desetletnice naše državnosti, za katero imamo povsem nedvoumne zasluge tudi veterani, so mimo. Priznati moramo, da jih ni bilo malo, da so bile spoštljive in tudi bogate. Na svoj račun so prišli politiki, navadni državljani in znotraj njih tudi veterani. Znastveniki so skupaj z poglavitnimi akterji slovenskega osamosvajanja zborovali v Brežicah 21. in 22. junija in osvetljevali takratno dogajanje.

O slovenski državi, zlasti njenemu nastajanju, je bilo razmeroma veliko napisanega. Če ne znamo skopariti z očitki na račun vodstva slovenske države, moramo biti tudi tokrat pošteni. Dolžni smo pohvale in nenazadnje tudi zahvale. Iz vsega skupaj smo lahko razbrali, da slovenska država ne pomeni nekaj velikega le njenim državljanom, ampak tudi njenim voditeljem, čeprav pogosto ne vedo najbolje, kaj naj bi z njo pravzaprav počeli. Najlepše ob vsem pa je bilo, da so tisti vidni Slovenci, ki imajo največ zaslug za slovensko samostojnost dokazali, da so kljub navidezno

nepremagljivim političnim razlikam, še vedno sposobni med seboj normalno komunicirati, biti najprej ljudje in državniki in šele nazadnje politiki. To je najboljša garancija za našo prihodnost.

Veterani našega velikega trenutka nismo najbolje izrabili. Razmeroma veliko je bilo narejenega, vendar premalo, da bi opozorili na svoje probleme. V primerjavi z drugimi slovenskimi veterani, smo še vedno preveč zapostavljeni. Tisti, ki smo normalno zaposleni in lahko delamo, se nimamo kaj pritoževati. Posebne pozornosti in skrbi bi morali biti deležni tisti, ki nosijo neozdravljive posledice, svojci padlih in invalidov, bolni, nezaposleni in upokojeni veterani, skratka vsi tisti, ki težko živijo. Slovensko državo v zadnjih letih vsi molzejo, iz njene blagajne pobirajo, kot bi bila vreča brez dna. Temu se ne moremo in ne smemo pridružiti, saj je potem vse naše prizadevanje brez smisla. Zahtevati moramo le človeški pristop do tistih, ki so pomoči potrebni, skratka izenačitev z drugimi. Ob tem ne mislimo na tanko plast privilegirancev.

Največja pomanjkljivost veteranske organizacije pa je dejstvo, da nismo dovolj storili za uravnotežen pogled na slovensko osamosvojitve. Še vedno je v ospredju politika, sledijo boji, preveč pa so pozabljene stotine ljudi, ki so stali v ozadju in bistveno pomagali, da so se stvari srečno iztekle. V mislih imamo številne vojaške in varnostne strokovnjake, organizatorje oskrbe, oborožitve, zdravstvenega varstva.... So posamezniki, nasprotniki naše osamosvojitve in tudi bolešni posamezniki, ki še vedno povezujejo slovensko osamosvojitve s kriminalom. Ni bilo vojne v zgodovini, ki ne bi omogočila vojnega zaslužkarstva. Ko pa se obtožuje konkretne ljudi, pa je treba navesti konkretne dokaze. Parlamentarne preiskovalne komisije niso znale, mogle ali smele priti do rezultata. Prepričani smo, da ne zato, ker tega niso bile sposobne, ampak zato, ker je treba vzdrževati kriminalno psihozo nad slovensko osamosvojitvijo. Že bežen pogled na razširjevalce take miselnosti pokaže, da so najaktivnejši tisti, ki so iz ideoloških ali jugoslovanskih nazorov nasprotovali naši osamosvojitvi. Ker so na celi fronti propadli, sedaj na prefinjen način blatijo slovensko osamosvojitve, s tem pa tudi slovensko državo in nas. Žal jim ponekod nasedajo tudi veterani, ki niso sposobni misliti z lastno glavo. Kako presoditi tiste, ki so protestirali zoper nastop nemškega predsednika vlade? Človek bi še nekako razumel, da so protestirali proti njemu kot socialdemokratu, ker nas ti ne takrat in še dolgo potem niso podpirali, protestirali so proti njemu kot Nemcu. Toda on je reprezentant države, ki nam je izjemno pomagala in s tem nemški nacizem in njegovi zločini na Slovenskem nimajo niti minimalne zveze. Nekateri veterani se dajo prehitro zmanipulirati! Slab spomin imamo in bati se je, da ob naslednjem okroglem jubileju ne bo malo tistih, ki bodo sramotili vse, ki so nam pomagali in se zahvaljevali vsem, ki so nam nasprotovali: Miloševiću ter njegovim političnim in idejnim sopotnikom.

Slovenskim veteranom nalog za prihodnost ne zmanjkuje. Ne smemo postati politična organizacija, kot del civilne družbe moramo biti nevtralni, kot posameznik pa se naj odloča vsak po svojem prepričanju. Ne smemo biti "družbeni upokojenci", ki le moledujejo. Poskrbeti moramo, da bo ideja slovenske državnosti bolj prepojila in prekrasila slovensko družbo. Dejstvo je, da večina Slovencev ne zna biti slovenski državljan. Zato nas neprestano pitajo o slovenski deželi, majhnosti, nepomembnosti, brezperspektivnosti. Samo v Evropi je kar nekaj držav, ki so manjše od Slovenije, pa teh težav njihovi državljani nimajo. Nihče normalen državljan Luxemburga ali Lichtensteina tako ne "jamra" nad seboj kot ravno Slovenci. Pomagajmo, da pride slovensko državljanstvo ljudem v polno zavest. Poskrbimo, da bomo dobili čimprej muzej slovenske osamosvojitve. Po mojem vedenju je zanj največ pripravljene v Posavskem muzeju v Brežicah, tudi slovenski generalštab ima kar nekaj ljudi, ki vedo, kaj je treba storiti. S prednaročili in nakupi knjig po svojih sposobnostih pomagajmo avtorjem, ki pošteno pišejo o slovenski osamosvojitvi. Veliko je še neznanega. Ostaja pa še poseben problem in to je slovenska šola. Na simpoziju v Brežicah, ki je bil namenjen v veliki meri slovenskim šolnikom, je bilo teh le za vzorec. Res je bil to čas, ko se je iztekalo šolsko leto, še bolj pa je res, da slovenska šola prireditve povezane s slovensko državnostjo na nek svoj način bojkotira. To smo doživeli že 1998. leta ob stopetdesetletnici Združene Slovenije in tudi tokrat v Brežicah. Mogoče zato, ker sta bili obe prireditvi popolnoma neideološki - zgolj in samo slovenski. Bo že menda res, da tisti, ki vpijejo, da je čas ideologij minil, da so zoper to, da bi v šoli nekdanjo ideologijo zamenjala druga, tega ne mislijo resno. Organizirajte nekaj ideološkega, učiteljstva ne bo manjkalo - organizirajte nekaj državno tvornega, boste sami. Državljska vzgoja nam je potreba. Bodimo najprej slovenski državljani, nato pa kar je komu všeč. Le tak vrstni red zagotavlja prihodnost slovenski državi. Obratnega štejejo mnogi za temeljno značilnost "balkanstva".

Stane Granda

RAZSTAVA VOJNA ZA SLOVENIJO 1991

Organizator razstave Center za vojaškozgodovinsko dejavnost MO je v svojem osrednjem oglasu objavil, da je pripravil "največjo" in kar je najpomembnejše "najpopolnejšo razstavo o osamosvojitveni vojni".

Avtor razstave Janez Švanjcer je ob odprtju razstave povdaril, da se moramo dogodkov iz leta 1991 spominjati spoštljivo. Sodelovali smo v pripravi in tudi obiskali smo razstavo "Vojna za Slovenijo 1991" na Kardeljevi ploščadi 19 v Ljubljani. Užaljeni smo prisiljeni posredovati organizatorju in avtorju razstave javno protestno pismo. Na razstavi "Vojna za Slovenijo 1991" ste zavestno razstavili kos razminirane tankovske gosenice, kot posledico bojnega dogodka v Komendi, čeprav vam je bila dostavljena iz Vrhnike kot dokaz izredno pomembnega bojnega dogodka dne 27.06.1991 na Vrhniki, ki je zanesljivo močno vplival na nadaljnji razplet vojne. S tem ste zopet omalovaževali osamosvojitvene dogodke na Vrhniki. Novo in najhujše pa je, da ste grobo zlorabili zaupanje dveh častnikov in veteranov, ki sta zadolžena za ljubljansko pokrajino prevzela od nas eksponate za potrebe razstave. Zahtevamo, da takoj spremenite predstavitev omenjene tankovske gosenice na podlagi opisa tega dogodka s strani poveljnika diverzantskega voda TO Vrhnika.

Citiramo njegovo pisno pričevanje: 27.06.1991

Tanki so zapustili kasarno Ivana Cankarja. Smer Ljubljana po Tržaški cesti in avtocesti. Ukažem popolno bojno pripravljenost. Čakamo na ukaze iz poveljstva 53.ObmŠTO. Okoli 04.00 ure se vrača tank M84 po Tržaški cesti. Očitno ima težave s krmiljenjem, vozi cik-cak. Pri gostilni Majolka se krajani prepirajo s posadko tanka. Komandir jim zagrozi s puško. Posadka je živčna, ker se ne more umakniti po cesti zaradi barikade pri Kovinarski. Proti kasarni se zato vrne po kolovozu med potokoma Tojnščica in Podlipščica. Dobim ukaz, da z bojnimi sredstvi zavarujem barikado pri Kovinarski. Obiščejo nas novinarji (Majda Juvan) RGL. Vod razporedim v 4 skupine z nalogami:

1. skupina - Miniranje in zaščita barikade.
2. skupina - Miniranje in zaščita mostu pri Oblaku na Tržaški cesti.
3. skupina - Miniranje in zaščita mostu na stari progi
4. skupina - Miniranje in zaščita mostu pri Rožniku na Tržaški cesti.

Eksplziv aktivirati samo v primeru poskusa proboja tankov proti Ljubljani.

Ogenj odpirati samo če oni začnejo prvi.

Zahtevam okrepitve in jih dobim:

- 5 borcev iz Lj. Moste z armbrusti

- div. vod iz Lj. Šiška minira most za našo bazo na smeri Drenov grič - Horjul.

Okrepim skupine na položajih. Ukažem miniranje kolovoza po katerem se je umaknil tank. Okoli 17.00 ure dobim sporočilo, da se po kolovozu proti Sinji gorici pomikata dva tanka.

Minsko polje zavarujem z dvema borcema z armbrusti, dvema z zoljami in trem z AP.

Sledi močna detonacija - tank je zapeljal na mino in se zvrnil v graben. Mučna tišina in napetost. Tank je bil namenjen za odstranjevanje ovir, za njim pa je bil tank M-84. Posadk ne vidimo.

Zvečer dobimo nove okrepitve - protioklepni vod iz Litije.

Ponoči agresorjevi vojaki s pomočjo reflektorja iščejo mine in zaščitijo tank.

Na Hruševci vžigajo tanke. Smo v stalni pripravljenosti. S poveljnikom 53.ObmŠTO sem ves čas na zvezi.

28.06.1991

Agresor popravlja tank. Obiščejo nas novinarji. Na položajih imam 30 vojakov.

Po megafonu pozivamo oficirja naj se preda. Začuti, da mu postaja vroče in se skupaj s tankom umakne v kasarno.

Previdno preiščemo teren. Najdemo razstrgano gosenico in sporočilo: (dobesedno) "To je deo vaše DEM - OKRACIJE, pridemo spet" (oficir je bil kapetan Žika). Mi samo dopišemo: "NA MINO"

V kolikor vam ni do resnice in povrnitve časti, vam bog pomagaj, mi lahko zahtevamo eksponate, ki smo jih odstopili takoj nazaj.

Predsednik OZVVS Vrhnika - Borovnica
Jože Molk,
takratni poveljnik 53. ObmŠTO

Predsednik OZSČ Vrhnika - Borovnica
Igor Miklavčič, takratni
obveščevalec v 53. ObmŠTO

Član predsedstva OZSČ in OZVVS
Vrhnika - Borovnica
Željko Acalinovič, takratni
namestnik poveljnika
diverzantskega voda

ZAHVALA VETERANOM ZA IZKAZANO POMOČ

Sem član OZVVS Ruše. Pri 26 letih sem zbolel za multiplo sklerozo in sem že nekaj let na invalidskem vozičku. Moral sem se upokojiti, saj sem v vsem odvisen od svoje žene in mame. Vse do lanskega leta sem z družino živel pri starših, kjer pa je bilo potrebno premagati kar po 16 stopnic, ki so me ločile od narave oziroma od toplih sončnih žarkov. Kljub bolezni sem si ustvaril svoj dom prilagojen mojim zdravstvenim zmožnostim in se v oktobru lanskega leta tudi vselil. Moje domače, ženo Polono, sina Matica, starše in druge sorodnike pa s tem razbremenil, saj me ni več potrebno nositi po strmih stopnicah.

S pomočjo prijateljev in s finančno pomočjo veteranskih organizacij iz vse Slovenije pa smo letos v mesecu januarju lahko pognali tudi hišno dvigalo, ki me zdaj vsakodnevno prevaža v spalnico.

Spoštovani veterani!

Vsem in vsakemu posamezniku se osebno zahvaljujem za izkazano pomoč, saj brez vaše pomoči problema ne bi zmoželi rešiti.

Lep pozdrav in veliko lepega pri nadaljnjem delu.

Drago Kokot z ženo Polono in sinom Maticem

“BOJIM” SE REVOLVERAŠOV...

Ker je v zapisu napisano, da se pričakuje »podrobnejša zgodovinska analiza in utemeljitev trditve, da se za osamosvojitve in samostojnost moramo zahvaliti predvsem borcem iz leta 1941 in NOB, tu ni nikakršne dileme (kar ni točen zapis izjave)... in če se je gospod Kovačič boril že leta 1941 za samostojno Slovenijo, nato pa 50 let čakal na prelomno leto 1991 in takrat s kalašnikom v roki izbojeval slovensko svobodo in neodvisnost... in ker se pričakuje opravičilo vsem veteranom vojne za Slovenijo 1991« posredujem piscu članka in vsem članom ZVVS naslednje pojasnilo:

1. Na seji Glavnega zbora ZVVS, ki je bila 10. marca 2001 v Trzinu, je predsednik delovnega predsedstva - Alojza Kovačiča posebej predlagano stališče v zvezi z izjavo za javnost OZ VVS Ljubljana ob nedavni podpori tujcem in ekonomskim azilantom s strani ZZB NOVJ in predsedstva ZVVS, ki ga je na zboru prebral predsednik OZ VVS Ljubljana in predvsem zaradi sporočila »da osamosvojitvena vojna nima nobene in nikakršne zveze z NOB, obenem pa je tudi neizpodbitno dejstvo, da se je osamosvajanje pričelo v 90-letih in ne že leta 1941...«, ki ga je zbor sprejel v naslednjem besedilu:

»Zaradi uporništv na Slovenskem v zadnjih 100 letih je potrebno sodelovanje med veteranskimi organizacijami ob upoštevanju dogodkov, ki so pomembni za samostojno državo. Brez upora generala Maistra 1918 ne bi bilo današnjih mej na severu države, brez upora proti okupatorju 1941-1945 ne bi bilo nove prejšnje države, ki je Slovincem dala možnosti, da smo 1991 lahko izvedli osamosvojitve države Slovenije. Brez spoštovanja preteklosti tudi ni prave prihodnosti!«

(»ZA« sprejem takšnega stališča je glasovalo 69 delegatov, 5 delegatov je bilo »proti«, 2 sta se vzdržala)

Zapisano stališče torej ni le mnenje podpredsednika ZVVS Alojza Kovačiča, ampak mnenje večine delegatov Glavnega zbora ZVVS v Trzinu!

2. Čeprav nisem zgodovinar (sem univ. dipl. org. dela), izpostavljam vsaj nekatera dejstva, ki kažejo na to, da je bilo osamosvajanje slovenskega ljudstva dolg proces in da so za izvedbo bili potrebni določeni pogoji:

- glede slovenske državnosti v preteklem obdobju je potrebno poudariti, da je bila po koncu I. svetovne vojne od oktobra do 1. decembra 1918 Združba Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki je kasneje postala Kraljevina SHS (Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev),

- pomemben korak v procesu nastajanja slovenske državnosti pomeni sklep Vrhovnega plenuma OF, ki se je 6. septembra 1941 razglasil za Slovenski narodno osvobodilni odbor, ki v času osvobodilne borbe edini predstavlja, zastopa, organizira in vodi slovenski narod na vsem ozemlju. To se je zgodilo dobre tri tedne po tem, ko sta voditelja ZDA in Velike Britanije podpisala znamenito Atlantsko listino »o načelih politike svojih držav, na katerih temeljijo upi za boljše prihodnost sveta«, in eno od teh načel, ki je doživelo najširši odmev v svetu, je zagotavljalo narodom pravico so samoodločbe.

- konec leta 1941 je Vrhovni plenum OF sprejel še dve temeljni točki OF in sicer : »v skladu s slovesnimi izjavami Churchilla, Roosevelta in Stalina, bo po svoji narodni osvoboditvi o notranji ureditvi Združene Slovenije in o svojih zunanjih odnosih odločal slovenski narod sam. OF bo to elementarno pravico slovenskega naroda uveljavila in branila z vsemi sredstvi«, in »razglašja se, da iz slovenskih narodno osvobodilnih čet in narodne zaščite na slovenskem ozemlju raste slovenska narodna vojska. (ta partizanska vojska je resnično postajala vse močnejša udarna sila osvobodilnega gibanja in je pomenila tudi eno izmed bistvenih prvin suverenosti in državnosti slovenskega naroda),

- konec leta 1942, ko se je na zasedanju v Bihaču konstituiral Avnoj, je Izvršni odbor OF objavil posebno izjavo, v kateri je poudaril: »da bo svobodna in združena Slovenija stopila v novo Jugoslavijo z vsemi tistimi pravicami, ki ji bodo omogočile, da bo na njenih tleh gospodaril slovenski narod sam.

- februarja 1944 so na zasedanju slovenskega parlamenta v Črnomlju sprejeli posebno deklaracijo, s katero so »ugotovili, da se je slovenski narod svobodno, po lastni volji, združil z drugimi narodi na teme ju pravice vsakega naroda do samoodločbe«.

Pravico do odcepitve so ugledni slovenski pravniki označili kot bistveni element suverenosti slovenskega naroda, kar se je pokazalo kasneje za zelo pomembno, saj je bila ta pravica zapisana v vseh ustavah povojne Jugoslavije in je bila tudi bistveni element v prizadevanjih za mednarodno priznanje slovenske osamosvojitve ob razpadu SFRJ.

Mogoče je zanimivo tudi dejstvo, da je takrat Kocbek opozarjal, da se »staro ne sme vrniti« in da smo »spremenili značaj slovenskega človeka!«

3. Glede ocene, od kdaj imamo »slovensko vojsko«, je mogoče omeniti vsaj naslednje datume:

- prvič smo imeli slovensko vojsko ob razpadu Avstro - Ogrske monarhije po I. svetovni vojni ob nastajanju države SHS, ko je general Rudolf Maister zavzel del slovenskega ozemlja na Avstrijskem Koroškem in prispeval velik delež k sprejemu in postavitvi severne meje naše države,

- drugič smo imeli samostojno slovensko vojsko v II. svetovni vojni od začetka pa vse do marca 1945, ko je bila ukinjena in združena v skupno jugoslovansko armado.

JA je bila takrat tudi naša vojska in naša zaščitnica, ki pa je kasneje ob nastopu srbskega nacionalizma postajala vedno bolj tuja in je ob ukrepih osamosvajanja Republike Slovenije bila povsem na drugi strani in je z orožjem želela preprečiti slovenske cilje!

Ob tem pa je potrebno zapisati tudi dejstvo, da se je po II. svetovni vojni spremenila meddržavna meja po rapalskem dogovoru predvsem zaradi vojaških uspehov in dosežkov IX. korpusa SNOV, ki so priborili Primorsko nazaj k Sloveniji - če tega ne bi bilo takrat, bi se kolo zgodovine vrtelo zanesljivo precej drugače!?

- tretjič je slovenska vojska nastajala ob pripravah na osamosvojitve Republike Slovenije in ob agresiji JA na Slovenijo, ko so vojaki s ponosom nosili nove znake TO in ko so izvedli vojaško osvoboditev samostojne Slovenije

Menim, da je dovolj zapisanih podatkov z željo, da bi lahko bolj celovito gledali na preteklo obdobje! V želji, da bi člani ZVVS poznali vsaj de l moje dejavnosti v času priprav in agresije JA na Slovenijo, pa želim zapisati še naslednje:

Kovačič se leta 1941 ni boril za samostojno Slovenijo, ker sem rojen leta 1948, pa tudi leta 1991 nisem imel »kališnikov« v roki. V času osamosvajanja RS sem bil načelnik Oddelka za obrambne zadeve Občine Maribor (v upravnem organu sem bil od 1976 leta dalje) in od 26.05.1991 namestnik vodje Operativne podskupine za območje Maribora in Vzhodnoštajerske pokrajine. Resnično sem ponosen na obdobje obrambnih priprav v Sloveniji, ki so v upravnih organih za obrambo potekale od 10. decembra 1990 dalje (ko smo izvedli premik naborne in vojaške dokumentacije in ko smo delovali pod nenormalnimi pogoji vse do agresije JA), pa do prispevka civilnih struktur in organov oblasti v Mariboru v času pekrskih dogodkov in seveda izvajanja ukrepov ob agresiji JA na Slovenijo.

Za svoje dosedanje delo na številnih področjih sem dobil nekatera priznanja: pisno priznanje RSLO 1979, medaljo zaslug za narod 1980, gasilsko odlikovanje I. stopnje PGZS 1983, zlato Gallusovo značko 1985, zlati znak civilne zaščite RS 1986, srebrni znak MNZ RS 1992, bronasto medaljo Slovenske vojske 1993, plaketo Zveze slovenskih častnikov 1995, ...

V ta priznanja je vtakano skupno delo mojih sodelavcev na vseh področjih, saj se dobro zavedam, da ni uspeha brez dobrega in predanega kolektiva. Resnično sem imel srečo, da sem lahko sodeloval v delovnih okoljih, ki jim je bila zadana naloga več kot le naloga. Po svojih močeh in znanju smo poizkušali narediti vedno vse, kar se je le dalo narediti!!!

Za zaključek želim poudariti svoje prepričanje, da niso zasluge za samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo na srečo le v desetdnevni vojni, ampak številne uspešno izvedene naloge in ukrepi v dolgem obdobju slovenske zgodovine ter dozoreli pogoji za realizacijo te želje slovenskega naroda.

V prihodnje ne bom več polemiziral na temo obračunavanja s preteklostjo in zaključujem pisanje z opozorilom: želim živeti v svobodni in demokratični domovini, »bojim« pa se revolverašov in Rambotov!!!

Alojz Kovačič, univ. dipl. org.,
podpredsednik ZVVS

Hiti počasi. Nič ni nemogoče.

Niso bile le sanje

Odločnost in pogum

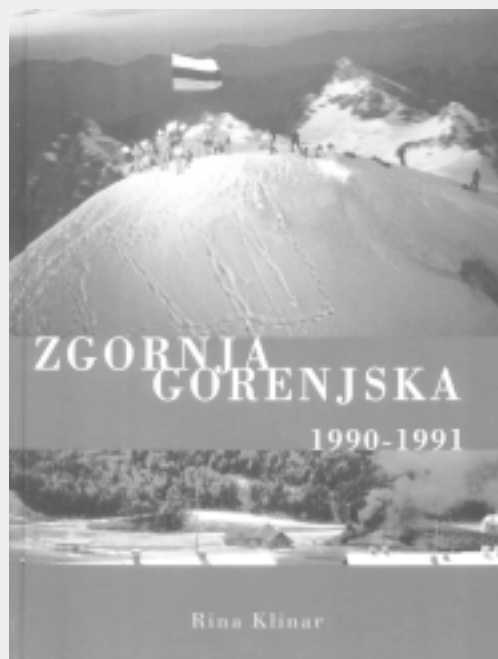
Okno v svet

Modrost pod Triglavom

**ZGORNJA
GORENJSKA
1990-1991**

NOVA KNJIGA ZGORNJA GORENJSKA 1990-1991

Deset let imamo svojo državo, Slovenijo. Spominjamo se priprav in obrambe samostojnosti komaj rojene države. Spomini ostajajo, tudi bledijo, dobivajo novo podobo in obraze. V Območnem združenju veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice so se odločili ob tem jubileju izdati knjigo. Da bi tudi drugim predstavili aktivnosti številnih, tistih z orožjem in civilistov, na Gorenjskem in predvsem na Zgornjem Gorenjskem, v tedanjih občinah Jesenice in Radovljica. V njej avtorica Rina Klinar, tedaj predsednica Izvršnega sveta Skupščine

občine Jesenice, na 416 straneh predstavlja utrinke iz (pred)osamosvojitvenih dni. Opisano je delo vseh treh delov obrambe: pripadnikov Teritorialne obrambe, organov za notranje zadeve in civilnega dela. Predstavljeno je delo carinikov, upravnih organov občin, zdravstvenih delavcev, železničarjev, radioamaterjev, gasilcev, lovcev, Rdečega križa, postavljanje barikad, spopadi in pogajanja z JLA, spomini vojakov na služenju vojaškega roka, poročanje medijev itd. 923 imen je zapisanih v kazalu imen, objavljeni 102 fotografiji, pri nastajanju knjige so sodelovali številni, tako s pričevanji kot fotografijami. To je prvo tako obširno delo o dogodkih v letih 1990 in 1991 v tem delu Slovenije, kjer leta 1990 v štirih občinah (izmed petih na Gorenjskem in izmed šestnajstih v Sloveniji) niso oddali orožja pod nadzor JLA. Leta 1991 je bila Zgornja Gorenjska tudi slovensko okno v svet, saj je bil mejni prehod Jesenice vseskozi odprt in ga JLA ni zasedla, na podlagi jeseniškega dogovora o umiku pa so se z vseh mednarodnih cestnih mejnih prehodov v občini Jesenice 1. julija 1991 umaknili pripadniki JLA in zvezni miličniki in na mejnih prehodih pustili oborožitev, ki je bila potem na razpolago drugim enoam TO v Sloveniji. S karavli so se umikali od 30. junija do 3. julija 1991. Na Zgornjem Gorenjskem je bila leta 1991 večina vojašnic, karavli in mednarodnih mejnih prehodov na Gorenjskem.

Knjigo lahko naročite ali dobite na Območnem združenju veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, Gorenjska cesta 27, 4260 Radovljica, telefon/faks 04 531 2571 ali 041 486 946.

R. Klinar

RAZSTAVA TERITORIALNE OBRAMBE IN SLOVENSKE VOJSKE V KANADI

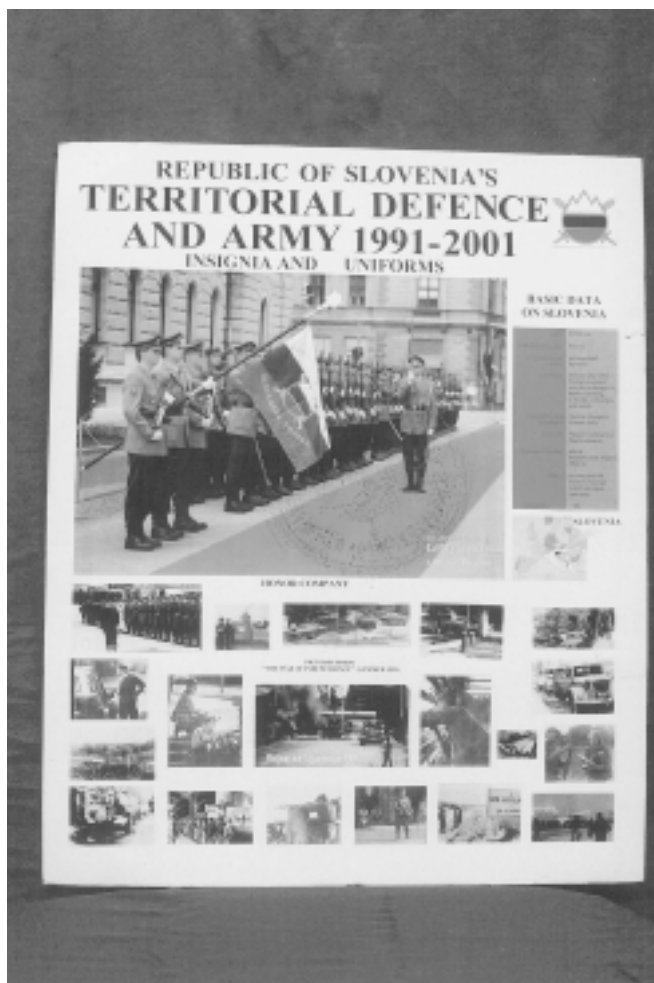
Mesto Waterloo že nekaj let gosti člane Kanadskega društva za zbiranje medalj in vojaških oznak (Canadian Society Of Military Medals & Insignia), ki združuje na tisoče članov v Kanadi in Združenih državah Amerike. Tam je tudi letos potekala letna skupščina društva. V počastitev 10 - letnice samostojnosti Slovenije je na pobudo gospoda Furlana, dolgoletnega člana društva, uprava društva odstopila prostor za razstavo in tako omogočila, da Slovenci v Kanadi s pomočjo Območnega združenja Zveze vojnih veteranov Slovenije (OZVVS) - Ljubljana obeležijo pomembno obletnico Slovenije tudi v zamejstvu.

Na srečanju z več kot sto razstavljalci različnih vojaških predmetov, odlikovanj, značk, dokumentov ter druge vojaške opreme, je pogled na slovensko zastavo, ki ji je ob boku stala zastava Slovenske vojske, v obiskovalcih slovenske narodnosti vzbudil nemalo občutkov. Od pripadnosti domovini, do ponosa, da je med različnimi narodi, ki so se borili za svoj obstoj in neodvisnost, predstavljena tudi vojaška zgodovina Slovenije. Razstava je z obsežno in podrobno predstavitvijo časa pred in po osamosvojitvi države vzbudila velik odziv. Ogledati si je bilo mogoče več kot 1000 eksponatov, 17 uniform in veliko vojaških kap in čelad. Uniforme na stojalih so dale razstavi unikatni pečat in hkrati opozarjale, da vsi eksponati niso zgolj neme stvari, ampak zgodovinski dokazi, ki so jih ne tako daleč nazaj nosili Slovenci v boju za Slovenijo. Vojaške in policijske uniforme so obiskovalce kot častna straža popeljale najprej h glavnemu panoju naslovljenem »Teritorialna obramba in Slovenska vojska Republike Slovenije 1991- oznake in uniforme«. Osnovni podatki o Sloveniji in mapa Evrope z vrisano Slovenijo so predstavili geografski položaj države. Sledili so panoji z našitki, čini, značkami in vitrine z ordeni, medaljami, pasnimi sponkami, značkami ter vojaške kape in čelade.

Razstava je bila organizirana po kronološkem redu. Na prvem panoju so bile oznake, ki so jih borci nosili ob samem začetku spopadov, platnene oznake, trakovi civilne zaščite za rokav ter platneni našitki pripadnikov TO in civilne zaščite. Kopenska vojska je bila predstavljena z oznakami kopenske vojske, s čini, trakovi za medalje, bojnimi znaki, znaki takratne brigade MORIS v večini variant našitkov. Kopenski vojski so sledili

letalstvo, mornarica, planinske enote, policijske oznake, carinska služba, gasilske oznake, oznake slovenskih enot v službi Združenih narodov in veteranske oznake. Panoju z emajliranimi prsnimi znaki vojske na usnjenih nosilcih, od padalskega znaka, položajnih znakov do različnih znakov specialnosti, je sledil pano z oznakami za rokave, ki jih nosi slovenska vojska sedaj. V steklenih vitrinah so ordeni in medalje spominjali na leto 1991, kjer je njihov položaj (liki generala Maistra obrnjeni v levo ali desno) nakazoval, kdaj so bili pridobljeni, med ali po vojni.

Sledila so pokrivala. Zanimive so bile oznake ter značke za kape slovenskih vaških straž in slovenskih domobrancev, gorenjskih, kranjskih in primorskih. Med eksponati ni bilo nič partizanskega, nobene triglavke, kape značilne za slovenske partizane. Pomanjkanje omenjenih pokrival gre pripisati dejstvu, da jih je težko oziroma nemogoče dobiti, saj so vse triglavke po takratnem ukazu z juga slovenski komisarji uničili in jih zamenjali s titovko že 1943. leta. Nasprotno ni manjkalo pokrival slovenskih teritorialcev, civilne zaščite in policistov iz leta 1991, med njimi so bile zanimive čelade civilne zaščite, maskirno prebarvane čelade jugoslovanske vojske iz Vuzenice, padalski tip čelade brigade Moris ter prva izdelava nove slovenske čelade.

Med plaketami so bila izredno redka prva odlikovanja, podeljena tujim diplomatom za podporo Sloveniji in najnovejši

častni spominski znak "Za udeležbo v vojni." Zadnjega je prejelo tudi nekaj kanadskih Slovencev za svoje prispevke za svobodno Slovenijo leta 1991. Dlje v preteklost je posegel pano z napisom »Jugoslovanska armada nekoč in sedaj«, z uniformo vojaškega policista, svečano uniformo generala, redko zanimivostjo uniformo generala jugoslovanske garde iz obdobja 1991, sedanjo vojaško uniformo, uniformo specialnih policijskih enot, posebnim kombinezonom 63. padalske brigade, ter osebno uniformo »Arkana« skupaj z zastavo njegove osebne enote iz Erduta. Za popestritev so bile na ogled maskirne uniforme in pokrivala ter čelade iz 1991. Na čas s konca prve svetovne vojne je kot zanimivost spominjala razstavljena obleka in bluza srbskega generala.

Večina razstavljenih predmetov pripada zbirki Marjana Furlana, pri postavitvi razstave je bil v veliko pomoč Bogo Avsec. Da

Pogled na del razstave

je med kanadskimi, angleškimi in ameriškimi eksponati visela tudi zastava Slovenske vojske, gre posebna zahvala polkovniku Majcenoviču in njegovi soprogi z Ministrstva za obrambo. Eden izmed eksponatov je prešel nazaj v slovenske roke po čudnih poteh; potrebno ga je bilo odkupiti od ameriškega oficirja, ki je novo slovensko uniformo s činom polkovnika, na kateri je še ime bivšega lastnika, skupaj s spodnjo majico, pasom, baretko in oprtači dobil v dar na obisku v Ljubljani.

Razstava je bila organizirana na pobudo veteranov iz Ljubljane, ki so hoteli na največjem kanadskem srečanju predstaviti Slovenijo in njeno pot do osamosvojitve kanadski javnosti, posebno pripadnikom kanadske vojske in ameriškimi zbiralcem. Razstavo si je ogledal tudi slovenski častni konzul Republike Slovenije Jože Slobodnik, eden izmed dobitnikov častnega spominskega znaka "Za udeležbo v vojni". Pomembnost obeležitve 10. obletnice samostojnosti Slovenije je strnil v izjavo: "Vsakič, ko se ime Slovenije pojavi v javnosti, pripomore k večji prepoznavnosti države in manjša je možnost, da nas bi še kdo uvrstil v isti koš z državami s podobno zvenečimi imeni."

Srečanje članov Kanadskega društva za zbiranje medalj in vojaških oznak ni bila edina priložnost, da se Slovenija predstavi svetu, saj so od organizatorjev prišla povabila za razstavo na drugih srečanjih v Kanadi in Združenih državah Amerike. Razstavo si bo najverjetneje moč ogledati na Vojaški razstavi v Torontu v Kanadi in skoraj zagotovo jeseni v Pensilvaniji v Združenih državah Amerike na največjem svetovnem srečanju zbirateljev Max Showu.

Andreja Zuntar Atanasov

PRIZNANJA ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

V glasilu Veteran vojne za Slovenijo, številka 13, marec 2001, je v prilogi med drugim objavljen tudi Pravilnik o priznanjih ZVVS. V 2. členu pravilnika so naštet vrste priznanj in za kaj se le ta podeljujejo. Res da drugi odstavek omenjenega člana dopušča območnim združenjem ZVVS, da lahko podeljujejo svoja priznanja, vendar menim, da bi lahko že 7. člen (častni naziv »Slovenska družina«) poleg naštetih pogojev za podelitev vseboval še najmanj enega. Lepo je, da so se podelila priznanja »Slovenska družina« tistim posameznikom in družinam, ki so preprečili odvajanje orožja s strani JA oziroma so to orožje čuvali na svojih domačijah, tistim, ki so v času vojne prostovoljno nudili prostor in materialno tehnična sredstva Teritorialni obrambi RS in tistim, ki so žrtvovali svoja življenja za samostojno Slovenijo. Mislim pa, da bi omenjeno priznanje zaslužili tudi posamezniki in družine, ki so nudili pomoč slovenskim fantom, ki so pred in med vojno pobegnili iz enot JA.

V mojem primeru sta to dve slovenski družini v Republiki Avstriji, ki sta me bili pripravljene po pobegu iz JA vzeti pod svojo streho, kljub temu, da sta s tem kršili veljavne predpise svoje države. Na ta način sta tudi ti dve družini pokazali pripravljenost pomagati Slovincem in tudi pripadnost slovenskemu narodu. Ker pa drugi odstavek 10. člena določa, da morajo biti predlogi za priznanja ustrezno utemeljeni, sem se odločil, da na kratko opišem svoj primer.

Na služenje vojaškega roka sem septembra leta 1990 odšel v Šolo rezervnih oficirjev v Sarajevo. Po uspešno končanem šolanju

sem marca leta 1991 kot »stažist« odšel v Ogulin. Zaradi takratnih razmer sem se odločil, da ne bom služil vojski, ki deluje proti mojemu narodu. Tako sem konec maja leta 1991 (po dogodkih v Mariboru) s pomočjo očeta in brata pobegnil iz JA. Po svetovanju takratnega vrha TORs sem pobegnil v Republiko Avstrijo. Izkazalo se je, da je bilo svetovanje vrha TORs in moja odločitev pravilna, saj me je doma kmalu iskala VP JA.

V Republiki Avstriji sem bil najprej nekaj dni nastanjen pri družini Mitter. Ker so se ukvarjali izključno s turizmom in so se bali, da bodo zaradi kršitve avstrijskih

predpisov kaznovani, sem se s pomočjo Matice koroških Slovencev in poslanca g. Karla Smoleta kasneje preselil k družini Lepušic (Lepuschitz). Pri njih sem bil vse do ponovnega odprtja mejnega prehoda Ljubelj, ko me je na mojo željo takoj prišel iskat oče. Po vrnitvi v RS sem se takoj priključil enotam TORs. Obe družini sta mi nudili vse, kar je bilo v njihovi moči, zato sem jima še danes zelo hvaležen. Mislim pa, da bi tudi oni in vse podobne družine zaslužili kakšno priznanje, ali vsaj nekaj zahvalnih besed predstavnika države Slovenije. Zavedati se moramo, da je tudi pomoč posamezniku in s tem posredno

celemu slovenskemu narodu hvale vredno. Glede na to, da so se do danes podeljevala priznanja predvsem tistim, ki so sodelovali v aktivnostih, o katerih se je veliko govorilo ter pisalo, sem se odločil, da vas tudi spomnim na posameznike, ki smo pred in med vojno pobegnili iz takratne JA. Tudi to dejanje za posameznika in njegove bližnje ni bilo lahko. Vsi smo bili pod velikim pritiskom in tudi s tem smo vrhu JA dali vedeti, da njihove enote niso več enotne. Slovenski fantje iz enot JA nismo pobegnili zaradi želje po avanturi, ampak zaradi ljubezni do svoje domovine. Za to pa je bil marsikdo pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Verjetno smo bili takrat premladi in nas je bilo premalo, da bi bilo vredno za naša dejanja zgubljati preveč besed.

Že leta 1991 so se podeljevala priznanja »Obrani domovino«. Prejel naj bi ga tisti, ki je med 27.06.1991 in 07.07.1991 sodeloval v bojnih akcijah TO RS pri obrambi slovenske svobode in neodvisnosti, pri čemer je tvegjal svoje

življenje. Kot mi je znano je v Trziču to priznanje prijel tudi pripadnik TO RS, ki je bil med vojno v isti enoti kot večina fantov, ki smo pobegnili iz JA in tako sodeloval tudi v istih bojnih akcijah. Zato ne vem, kakšni pogoji so bili poleg naštetih pogojev še pomembni za podelitev tega priznanja. Upam, da se tako pomembno priznanje ni delilo tudi po sistemu »ob pravem času na pravem mestu«. S tem mislim prisotnost ob pravem času na pravem mestu predvsem po vojni, ko so se pisali sezname zaslužnih pripadnikov TO RS.

Sem eden tistih, ki smo zadnji zaključili šolanje v ŠRO v JA. Zaradi tega sem še bolj opazil, koliko država in tudi ZVVS ceni naše dejanje. Generacije, ki so šolanja v ŠRO in služenje vojaškega roka do konca odslužili pred nami, se danes lahko ponašajo najmanj s činom podporočnika. Meni (verjetno tudi ostalim) pa do danes ostaja edino priznanje to, da sem iz mlajšega vodnika (vpisan čin v vojaški knjižici) po novi zakonodaji »napredoval«

v desetnika. Pri tem se mi postavlja čudno vprašanje. Ali sem glede na to, da sem pobegnil iz JA in se kasneje prostovoljno priključil enotam TO RS kot dezertar obravnavan tudi v Sloveniji – državi, zaradi katere sem pobegnil? Kajti če bi v JA ostal še nekaj dni, bi danes imel vsaj podčastniški čin – vodnik.

Zgoraj napisano ne jemljite kot prošnjo za priznanje ali čin. Želim vas spomniti tudi na tiste, s katerimi verjetno nimate veliko stikov. Saj na žalost opažam, da dejanja, o katerih se ne govori ali piše, niso kaj prida vredna in spoštovana, ne v naši državi in ne v ZVVS.

Upam, da mi je uspelo na kratko opisati bistvo in da ste tudi vi prišli do spoznanja, da so tudi tisti, ki so nam pomagali pri pobegu in tudi mi sami nekaj naredili za samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo.

Dejan Klemenčič

POHOD NA TRIGLAV

Na Triglavu, 13.- 14.julij 2001

Na 16.spominskem pohodu na Triglav, simbolu slovenstva, so člani OZVVS Domžale ob 10.obletnici samostojnosti vojne za Slovenijo, razpeli bojne zastave enot Teritorialne obrambe iz leta 1991 iz sestave 55.Območnega štaba za teritorialno obrambo Domžale, ki so bile slavnostno podeljene na medobčinski proslavi ob Dnevu Državnosti dne 22.junija v Mengšu.

Na Triglav pa so se med drugim podali tudi člani in članice OZVVS Radovljica-Jesenice. Udeležilo se ga je več kot 400 pohodnikov, med njimi 132 članov Zveze veteranov vojne za Slovenijo in 40 članov združenja Sever.

13. julija so na Kredarici člani OZVVS Radovljica - Jesenice zapeli veteransko himno in izročili prvi CD predsedniku republike. 14 udeležencev pohoda na Triglav je prišlo peš iz Ankarana in se povzpeli vrh Triglava. Na slavnostnem zaključku pohoda na Pokljuki, kjer se je 14. julija zbralo več kot 5000 ljudi, je zbranim spregovoril obrambni minister prof. dr. Anton Grizold.

D. Grmek in R. Klinar

JUNIJ 1991 NA LJUBELJU (I. del)

Desetletje nas loči od prelomnih dogodkov, ko je bilo potrebno odločno obraniti plebiscitarno odločitev slovenskega naroda.

Dogodki tistih dni počasi tonejo v pozabo, s časom, ki mineva pa obstaja tudi velika verjetnost, da pride do izkrivljanja zgodovinske resnice. Menimo, da je dolžnost ohraniti verodostojen zgodovinski spomin, še posebno smo dolžni to storiti tisti, ki smo v času priprav in v dneh vojne za Slovenijo, z orožjem ali kako drugače aktivno sodelovali v odporu proti agresiji JA.

V Območnem združenju VVS Tržič smo se v letošnjem letu lotili načrtnega zbiranja pisnih dokumentov, pričevanj in ostalih gradiv o pripravah in vojni za Slovenijo v letih 1990/91, z željo, da aktivnosti enot TO - operativne skupine Tržič, predstavimo v zborniku. Dogodke bomo skušali predstaviti kar se da objektivno in argumentirano z dokumenti in dokazljivimi pričevanji udeležencev. Del gradiva in pričevanj prvih dni agresije smo strnili v povzetku, katerega predstavljamo tudi bralcem Veterana. Članek naj bo hkrati tudi odgovor na pisanje g. Milana Klemenčiča objavljenem v policijskem glasilu Varnost posebna izdaja, stran 30. S tem člankom želimo pojasniti dejansko stanje na Ljubelju in demantirati neresnične navedbe g. Milana Klemenčiča poveljnika 5. čete ZEM o aktivnostih enote TO na Ljubelju junija 1991.

Osebno menim, da tovrstno pisanje ne more biti temelj za dobro medsebojno sodelovanje dveh veteranskih organizacij, kajti kljub različnim pogledom na dogajanja tistih dni, obstajajo dejstva, ki pa jih ne moremo predvsem pa ne smemo izkrivljati. S policijo in še posebno s pripadniki PEM, ki jih je vodil g. Milanom Klemenčič smo v pripravah na vojno, predvsem pa pri varni disperziji orožja v tajna skladišča zelo dobro sodelovali, zato nas je objavljen članek še posebno neprijetno presenetil.

*Cestna zapora je zaustavila oklepnike - Čegeljše nad Tržičem
Foto: M. Kunšič*

Naš namen ni polemizirati s policijo oziroma z g. Milanom Klemenčičem in dokazovati svoje resnice, žal pa bodo nekatera argumentirana dejstva, ki bodo objavljena v našem zborniku za nekatere posameznike zelo neprijetna. Dejstvo je, da enota

TO, kljub težkemu taktičnemu položaju na Ljubelju ni razmišljala o umiku v Avstrijo, (čemur bi se reklo lahko tudi kako drugače). Resnici na ljubo pa je potrebno povedati, da se je temu načrtu uprl tudi del enote milice, na čelu z inšpektorji Brajnikom, Miheličem in Gabrom.

Za boljše razumevanje odgovora posredujemo citat spornega članka, ki vsebuje vrsto netočnosti:

Mejni prehod Ljubelj so vojaki JA potem v celoti obkolili¹. Zaradi tega so bili miličniki na mejnem prehodu odrezani od »sveta«², enota TO, ki pa je bila nastanjena v hotelu Kompas na Ljubelju, pa se ni hotela vključiti v obrambo mejnega prehoda³. Njihov poveljnik je izjavil, da bodo strelno orožje uporabili le v primeru, če bodo neposredno napadeni. Zaradi tega sem se z načelnikom uprave dogovoril, da se poveže z Avstrijci, in da bi enota PEM in ostali aktivni in rezervni policisti prestopili na njihovo ozemlje. Avstrijci bi vse miličnike sprejeli, vendar pa je bil problem priti do predora in nato na avstrijsko stran, saj je bilo do predora približno 100 m brisanega prostora, z leve strani in nad predorom pa so bili vojaki⁴, ki so imeli poleg ostalega orožja in tromblonskih min tudi minomete⁵.

¹Mejni prehod nikoli ni bil v celoti obkoljen, celotno vznožje (in pobočje) Begunjščice (levi bok) je bil od Prevale do Zelenice pod fizičnim nadzorom enote TO, na tem prostoru so bili vodi TO stalno prisotni.

²Glede na dejstvo, da je bil levi bok pod nadzorom TO in je bila s tem dana možnost umika v smeri Prevale, ne moremo govoriti o odrezanosti od sveta, prav tako je v najbolj kritičnem dnevu 27. 6. na Ljubelj uspelo priti reševalno vozilo z dvema zdravnikoma ZD Tržič, pripeljan je bil sanitetni material in odpeljan pripadnik TO, je doživel živčni zlom.

³Od 25. 6. dalje je enota TO izvajala vse naloge in ukrepe, ki so bili opredeljeni v ukazu 31.ObŠTO, s težiščem nudenja učinkovite ognjene podpore enoti milice v primeru spopada. S ciljem pomoči in sodelovanja smo 27. 6. dodelili enoti milice dva pripadnika TO z armbrusti, da bi preprečili oklepnikom dostop do mejnega platoja. Miličnikom, ki se nebi odločili za odhod v Avstijo smo predlagali delovanje v okviru TO - priključitev naši enoti, (ponudbo so z veseljem sprejeli).

⁴Celotni levi bok je bil pod nadzorom TO, brisani prostor po je enota milice načrtovala prevoziti z lastnimi vozili, ki so bila že obrnjena v smeri Avstrije.

⁵Enota JA na Ljubelju nikoli ni imela MM, dejstvo pa je, da so imeli dodeljene plinske tromblonske mine, domnevamo, da za kratkotrajno onesposobitev (verjetno solzilec).

Uvod v dogodke na Ljubelju

Glede na realno možnost odkritega spopada z JA, smo izvajali priprave poveljstev in enot TO že v letu 1990. V sklopu teh priprav je bil izdelan tudi načrt varovanja mejnih prehodov v sodelovanju z enotami milice. Za nalogo varovanja mejnega prehoda Ljubelj je bila formirana enota jakosti čete, sestavljena iz preverjenih in mlajših letnikov takratnega 61. KodTO in dela poveljstva OŠTO Tržič.

(se nadaljuje)
Anton Stritih

KAKO SMO VOJNO DOŽIVLJALI SAVINČANI

Pred kratkim smo se spomnili Pekrskih dogodkov, ki so bili nekakšna predhodnica poznejše junijske 10-dnevne vojne za slovensko samostojnost, ki je, kot še nikoli prej, združila Slovence v eno samo in odločno nacijo, željno ubraniti na plebiscitu izraženo voljo po lastni državi. Mnogim med nami je tisti odločilni čas, ko je bilo potrebno prijeti v roke orožje, pomenil poosebljeno grozo, strah, vprašujoč pogled in težko doumljivo dejstvo. Nikoli nismo bili navajeni tankov na naših ulicah in letal v zraku, ki so že na vojaških paradah delovali zastrahujoče. Potem pa to naenkrat niso bili več naši tanki in ne naša letala. In vojaki niso bili več naši, nič več narodni. Postali so njihovi, postali so okupatorski, bili so na oni strani dobrega. V dočerajšnji naši, ljudski armadi, smo imeli pred sabo okupatorja in sovražnika. Kar je bilo nemogoče, je postalo mogoče. Na srečo je Savinjska dolina bila nekakšna oaza miru, čeprav budno pripravljena in odločena, da se postavi po robu agresorski Jugoslovanski armadi. Kako se tistih dni spominjajo nekateri naključno izbrani Savinječani pa v pričujoči anketi.

Janez Rukav: » Morda je naključje, da me o tem sprašujete prav na današnji dan, ko si ravno urejam status veterana vojne za Slovenijo. Kar pomeni, da sem bil neposredno udeležen pri teh dogodkih. Že teden pred začetkom vojne, sem bil vpoklican na čuvanje vojašnice na Finžgarjevi v Celju, potem sem prišel za dva dni domov, po proslavi in agresiji pa sem bil znova vpoklican. Ni bilo lahko, še manj prijetno, a na srečo se je kmalu končalo.«

Franjo Zimaj: » Mineva deset let od Slovenske vojne, ki se je potem kot požar širila v druge republike tedanje Jugoslavije. Ta vojni sindrom pa žal tudi po desetih letih še ni končal svoj pohod, ki ga je povzročila velikosrbska težnja po nadvladi. Jaz sem doživljal napad na Slovenijo kot napad name in mojo družino. Čeprav moje korenine niso pognale na Slovenskih tleh sem bil pripravljen zanjo narediti vse kar bi bilo v moji moči.

Janko Grobelnik: » En teden pred začetkom vojne, sem bil kot rezervist na orožnih vajah JLA. ob Šmartinskem jezeru. Bili smo takorekoč prisilno mobilizirani in zato brez prave volje. Ko se je začela agresija, kar verjeti nisem mogel, da je JLA s svojim poveljstvom, ki je bilo dirigirano iz Beograda, sklenila s tanki in drugim orožjem preprečiti samostojnost Slovenije. V času vojne sem predvsem dežural v firmi, saj je veliko fantov bilo v TO. »

Ferdo Šanca: » Kot pripadnik enote TO za vezo sem bil najprej en teden na Lovski koči Rinka nad Gotovljami. Ko se je začela vojna sem bil tri ure doma, nato pa sem mesec dni bil v Lovski koči na Golavi, kjer sem skrbel za prehrano naše enote, ki je imela pomembno nalogo vzdrževanja vez med poveljstvom 81.območja in drugimi enotami TO. Svoje delo smo dobro opravljali, čeprav smo marsikdaj pogledovali v nebo, saj je center vez pogosta tarča sovražnika.«

Magda Cvetkovič: » Pred desetimi leti sem bila še šolarica. Vem, da me je bilo precej strah, ko so tulile sirene, ki so naznanjale zračni napad. Ceste so bile takrat čisto prazne, mi pa smo se zatekli v klet in čakali kaj bo. K sreči do napada ni prišlo, v moji glavi pa se je motalo cel kup misli. Nikakor mi ni bilo jasno, kako je naenkrat ljudska armada postala sovražnik Slovencev, če pa smo prej živeli skupaj. Že dolgo mi je to jasno, hkrati pa sem vesela, da smo jo tako odnesli.«

Niko Pavič: » Vsaka vojna je kruta, vsaka pusti posledice tudi če je še tako kratka. Vojna za slovensko samostojnost ni bila dolga, a je kljub temu terjala življenja, porušene objekte, uničena vozila in psihično zlomila marsikatero osebo. Mene, ki sem takrat bil že upokojenec ni bilo strah, videl pa sem, da vsi niso bili ravnodušni. K sreči se je vse dobro izteklo, a bilo bi lahko precej bolj hudo.«

Srečko Hruševar: » Danes, po desetih letih, si tisti čas, ko je rožljalo orožje tudi na slovenskih tleh, kar težko zamislimo. Hkrati pa smo srečni, da smo jo tako poceni odnesli znotraj vročega balkanskega kotla. Hrvaška ter Bosna in Hercegovina, sedaj pa tudi Makedonija so tisto nad čem se lahko zamislimo. Občutki ob tem, ko so iz vojašnic krenili tanki in ko so nebo preletavali Migi, so bili čudni in strah zbujajoči.«

Jože Žohar: » Tisti dan, ko so iz kasarn JLA krenili tanki sem delal zidarska dela v Štorah. Pravzaprav kar nekaj časa nisem vedel, kaj se dogaja. Je pa bilo nekam čudno, ko sem se z avtom naslednji dan peljal domov po takorekoč prazni cesti. Pa tudi ljudi ni bilo skoraj nikjer videti. Malo prej sem slišal sireno, a mi ni prišlo na pamet, da opozarja na nevarnost zračnega napada. Dobro, da se je tako izšlo kot se je.«

D. Naraglav

SPOMINSKO OBELEŽJE V MOZLJU

Območno združenje VVS Kočevje in Občina Kočevje sta v počastitev 10. obletnice osamosvojitvene vojne za Slovenijo v vasi Mozelj pri Kočevju postavila spominsko obeležje.

Spominsko obeležje je postavljeno pred zgradbo tamkajšnje osnovne šole, ker je v njej med vojno od 30. junija do 15. julija 1991, takratni 27. območni štab TO načrtoval, izvajal in nadzoroval izvajanje bojnih dejanj na svojem območju.

Otvoritveni in slavnostni nagovor sta imela župan občine Kočevja Janko Veber in takratni poveljnik 27. območnega štaba TO major Milan Bavdek. Odkritju spominskega obeležja so prisostvovali člani takratnega poveljstva 27. območnega štaba TO iz občin Kočevja in Ribnice ter večje število članov veteranske organizacije in prebivalci Mozlja in Kočevja.

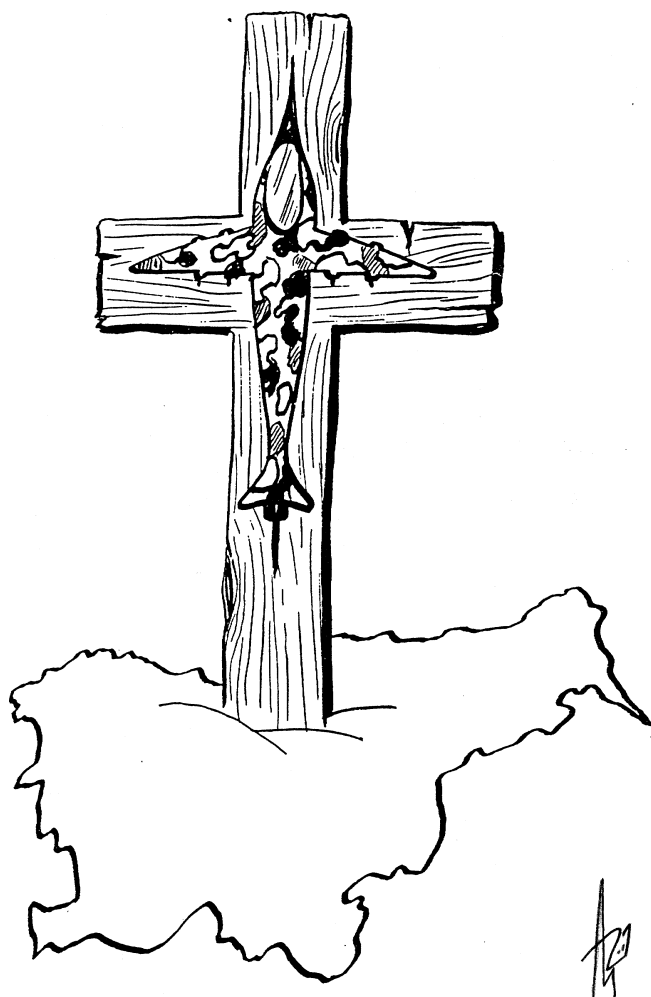
Kot osnova obeležju je postavljen betonski tetraeder, ki je značilna protitankovska ovira iz osamosvojitvene vojne za Slovenijo na katero je vgrajena granitna plošča z napisom: V TEJ STAVBI JE 27. OBMOČNI ŠTAB TO V VOJNI ZA SAMOSTOJNOST REPUBLIKE SLOVENIJE OD 30. JUNIJA DO 15. JULIJA 1991 NAČRTOVAL, IZVAJAL IN KONTROLIRAL BOJNE NALOGE.

Po končani otvoritvi spominskega obeležja so se udeleženci priključili veličastni proslavi na mestni ploščadi v Kočevju v počastitev 10. obletnice dneva državnosti.

Darko Čop

*Pripadniki 27. območnega štaba TO in župan Janko Veber s soprogo na otvoritvi spominskega obeležja v Mozlju.
Foto: Studio »S« Express Kočevje*

VETERANOV DOPISNIK

PODPIS LISTINE

Ljutomer-Cven, 2. junij 2001

Po skoraj dvomesečnih pripravah in usklajevanj so se veterani vojne za Slovenijo iz območnih organizacij veteranov iz Gornje Radgone, Lendave, Ljutomera in Murske Sobote zbrali na centralni regijski proslavi na Cvenu ob 60. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte in 10. obletnici vojne za Slovenijo skupaj z borci NOV in pripadniki Združenja Sever Pomurja ter podpisali listino o medsebojnem sodelovanju.

Na proslavi so bili prisotni tudi visoki gostje iz sosednjih regij ter predstavniki hrvaških veteranskih organizacij iz Čakovca in Varaždina. Slavnostni govornik je bil Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS. V listini so izpostavljena tri obdobja in sicer: borba za severno mejo pod vodstvom generala Maistra 1918/19, ustanovitev OF in upor proti okupatorju 1941 in vojna za Slovenijo 1991. Veteranske organizacije podpisnice te listine se ne bodo obremenjevale z vplivi dnevne politike in ne bodo dovolile, da bi jih kdorkoli izrabljajal za svoje ozke strankarske interese. Podpisnice kot del civilne družbe so samostojne in enakopravne v medsebojnih odnosih in se povezujejo v neformalni koordinacijski odbor na nivoju regije oz. pokrajine.

Med skupne temeljne programske usmeritve in akcije so zapisali predvsem naloge v namen ohranjanje spomina na uporništvo slovenskega naroda, sodelovanja pri oblikah domovinske vzgoje ter obrambne vzgoje, sodelovanja z SV in Policijo, zbiranjem zgodovinskega arhiva ter skupni nastopi pred organi lokalne skupnosti.

Marko Milič, sekretar OZVVS Ljutomer

SAMOSTOJNO SLOVENIJO SMO IZBOJEVALI SKUPAJ

Lenart, 2. junij 2001

Srečanje veteranov vojne za Slovenijo iz Vzhodnoštajerske pokrajine in Pomurja. Razstava v občinski avli izziv za temeljito zgodovinsko proučevanje takratnega dogajanja.

Lenart je bil prvo junijsko soboto prijazen gostitelj udeležencev srečanja veteranov vojne za Slovenijo in predstavnikov policijskega Združenja Sever Vzhodnoštajerske pokrajine in Pomurja. Med njimi so bili tudi župani občin iz lenarškega območja in drugi gostje.

Najprej so v občinski avli odprli zanimivo razstavo dokumentarnega gradiva iz časov slovenskega osamosvajanja z naslovom »Čas odločitve 1990 in vojna 1991«, ki jo je ob finančni podpori občin Lenart in Benedikt ter v sodelovanju z lenarško Matično knjižnico pripravilo območno združenje veteranov vojne za Slovenijo iz Lenarta. Slavnostni govornik je bil lenarški župan mag. Ivan Vogrin, ki je med drugim poudaril, da je velike dosežke (in slovenska osamosvojitve mednje zagotovo sodi) mogoče doseči samo, če smo enotni. Slovenija je postala samostojna država, zdaj si prizadevamo, da bo ekonomsko močna in socialno pravična in to bo vojna, ki nas čaka v prihodnjih desetih letih. Ob 10. obletnici slovenske samostojnosti se je zahvalil vsem, ki so sodelovali v teh prelomnih časih in dejal, da so samostojno Slovenijo izbojevali trdni ljudje, ki so vedeli, kaj hočejo in na te smo lahko ponosni, saj so zbrali dovolj poguma in bodo tudi v prihodnjih prizadevanjih za slovensko dokazovanje zelo pomembni. Velik napredek dosegajo ljudje, ki odstopajo od priznanih norm, je še dejal lenarški župan Ivan Vogrin ob otvoritvi skrbno pripravljene razstave, ki so si jo lahko ogledali tako občani občin Benedikt, Cerkevjak, Lenart in Sveta Ana kot seveda pripadniki obeh veteranskih organizacij in sodelavci Manevrske strukture Narodne zaščite. Ti so na lenarškem območju odigrali odločilno vlogo.

Razstavo je obširneje predstavil predsednik lenarškega območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Peter Leopold. Posebej je poudaril, da je namenjena ohranitvi zgodovinskega spomina in ljudem, takratnim junakom, ki so veliko tvegali in prispevali k slovenski osamosvojitvi. Izrazil je zadovoljstvo, da so k sodelovanju uspeli pritegniti takratne poveljnike in aktivne udeležence spopadov. Pri zbiranju arhivskega gradiva so namreč žal ugotovili, da je v arhivih zelo malo originalnih dokumentov, zato so dogodke v letih 1990/91 osvežili s pomočjo osebnih zapisov nekaterih častnikov takratne TO. S svojimi prispevki in spominskimi zapisi so prispevali veliko gradiva, ki bo pomembno prispevalo k nadaljnemu proučevanju novejših zgodovine. Posebej pa je izpostavil dejstvo, da so bili na otvoritvi ljudje, ki so v takratnem obdobju odigrali pomembno vlogo in za katere do danes niso ali pa nismo hoteli vedeti. Ti ljudje bodo lahko ob razstavljenem gradivu spregovorili in povedali, kako je bilo v usodnih časih slovenske zgodovine. Sicer pa je Peter Leopold dejal: »...ne smemo porabiti, da so naše enote skupaj s policijo pregnale pripadnike JLA iz območja mejnega prehoda Trate-Cmurek. Diverzantski vod pod poveljstvom Danila Kovačiču je zavaroval mejni prehod tako, da ni bil niti en dan zavzet ali zaprt. V najbolj kritičnih trenutkih smo se lahko naslonili na prebivalstvo. Veliko občanov je sodelovalo različnih situacijah. Mnogi so bili vključeni v izdelavo blokad na cestah in v varovanje blokad skupaj s policijo. »Čas odločitve 1990 in vojna 1991« kronološko prikazuje dogodke leta 1990 in 1991 iz našega okolja takratne občine Lenart. Razstavo zaključujemo s pregledom obrambnih aktivnosti pripadnikov enot TO iz občine Lenart, ki so aktivno sodelovali v bojih izven naše občine ter angažiranje občanov, ki so aktivno sodelovali v neoboroženih oblikah odpora proti okupaciji JLA«

V doživetem kulturnem programu so nastopili Darinka Čobec, učenci lenarške osnovne in glasbene šole ter pihalni orkester MOL. Drugi del jubilejnega srečanja ob 10. letnici slovenske samostojnosti se je nadaljeval s kasnejšim prijetnim druženjem in prijateljevanjem pri lovskem domu v Dobravi. Tam so obujali spomine in utrjevali prijateljstvo, ki je za obe veteranski organizaciji še kako pomembno.

mag. Marjan Toš

VETERANI DOLENJSKE SO PROSLAVILI

Novo mesto, 2. junij 2001

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Dolenjske je v novomeški vojašnici pripravilo slovesnost ob 10. obletnici osamosvojitve Slovenije.

V uvodnem nagovoru je Franc Smerdu, predsednik OZVVS Dolenjske pozdravil dolenjske župane in Srečka Lisjaka, predsednika ZVVS, ki so bili med gosti. Franc Smerdu se je v svojem nagovoru spomnil velikih dogodkov na Pogancih, Medvedjeku in Krakovskem gozdu. Dolenjski teritorialci so ob pomoči ostalih struktur in služb uspešno ustavili in kasneje bojno onespobili oklepno enoto, ki je prodirala proti Ljubljani.

Člani dolenjskega veteranskega združenja so ob tej priložnosti odnesli vence na grob padlega teritorialca Franca Uršiča ter na prizorišče bitk v Pogancih in na Medvedjeku.

Slavnostni govornik je bil tedanji poveljnik TO Dolenjske in kasneje tudi načelnik generalštaba slovenske vojske general Albin Gutman. V svojem govoru je pohvalil dolenjske teritorialce za izvrstno opravljeno delo, saj jugoslovanski armadi na Dolenjskem ni uspelo izpolniti nobene naloge.

Dolenjski veterani so iz rok Srečka Lisjaka, predsednika ZVVS prejeli tudi svoj prapor, Franc Smerdu, predsednik OZVVSD Dolenjske, pa ga je predal praporščaku. Župan mestne občine

Predsednik dolenjskega veteranskega združenja veteranov vojne za Slovenijo Franc Smerdu predaja prapor praporščaku Senadu Muslimoviču Foto: M. Klinec

Novo mesto dr. Tone Starc pa je OZVVS Dolenjske presenetil s ključi društvene pisarne in jih predal predsedniku. Tako bodo imeli veterani vse svoje aktivnosti v bodoče lahko na eni lokaciji, na naslovu: **OZVVS Dolenjske, Rozmanova 30, 8000 Novo mesto, tel.: (07) 39-35-210.**

Srečko Petric

FINANČNA POMOČ OTROKOMA

Kočevje, 3. junij 2001

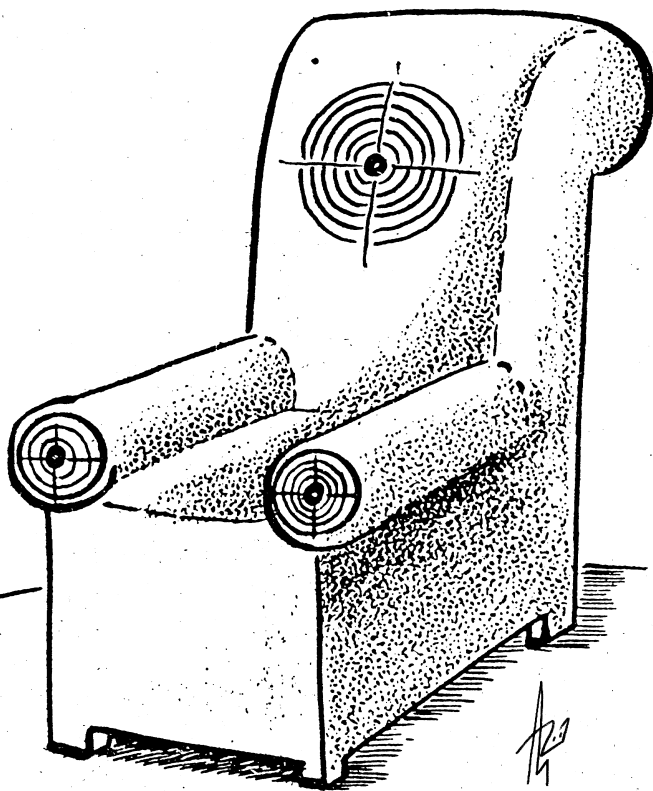
OZVVS Kočevje je zaprosila Zvezo veteranov vojne za Slovenijo za dodelitev enkratne finančne pomoči za družino oziroma otrokoma umrlega veterana Marka Miličevića, ki je to pomoč tudi odobrila.

Pokojni Marko Miličević je bil v času vojne za Slovenijo aktivni pripadnik takratne 1. specialne brigade MORIS in je v osamosvojitveni vojni za Slovenijo aktivno sodeloval. Leta 1998 je nenadoma umrl, kmalu za njim pa tudi njegova soproga. Ostala sta dva otroka, hči Marjana, ki obiskuje srednjo šolo v Ljubljani in sin Ivan, ki obiskuje osnovno šolo v Kočevju. Da bi vsaj malo ublažili bolečino in predvsem gmotno stanje v družini Miličević je Predsedstvo ZVVS oziroma pristojna komisija odobrila vsakemu otroku 50.000,00 SIT finančne pomoči. Člani predsedstva OZVVS Kočevja smo ta sredstva osebno vročili oskrbniku otrok in otrokoma na domu na Mlaki pri Kočevski Reki. Srečanje je bilo zelo prijetno, pomoči pa so bili zelo veseli. Skupno smo tudi malo poklepotali in obudili spomin na umrlo starša in otrokoma zaželeli dobre učne uspehe.

Darko ČOP, predsednik OZVVS Kočevje

Hči Marjana, oskrbnik otrok ter člani predsedstva OZVVS Kočevje. Foto: A. Čampa

POSAVJE V BOJU

Krško, 8. junij 2001

Pokrajinski odbor ZVVS za Posavje je v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice predstavil razstavo pod naslovom »Posavje v boju za osamosvojitve Slovenije«, ki so jo pripravili Vinko Čančer in Slavko Gerič, pomoč pri postavitvi pa so nudili tudi Mitja Teropšič, Stanislav Zlobko, mag. Tomaž Teropšič, Andrej Bobek, Ludvik Divjak in Uroš Mlakar.

Razstava prikazuje dogodke v Posavju Med letoma 1989 in 1991. Začne se z predstavitvijo usposabljanja Teritorialne obrambe in Milice ter obrambo južne meje leta '89, nato nadaljuje z nastankom in razvojem manevrske strukture narodne zaščite in skrivanjem orožja. Razstava prikazuje tudi še: poveljniška mesta, vzpostavitev južne meje, slovesnosti ob razglasitvi samostojnosti Republike Slovenije, utrinek iz vojne, predvsem pa iz bojev v Posavju leta 1991. V predstavitev dogodkov izpred desetih let je vključen še boj na Medvedjeku, v katerem so sodelovale tudi enote iz Posavja. Prikazano je tudi zavarovanje Nuklearne elektrarne Krško, diverzije na daljnovodih in objektih ter nenazadnje odhod poražencev, razminiranje minskih polj.

Prisotne goste je najprej nagovoril Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS Posavje: »Vse preveč je tistih, ki odmahujejo z roko in cinični dodajajo: »Kakšna vojna neki! Kaj le hočejo?«. »Nič«, jim odgovarjam, mogoče le kanček spoštovanja do vseh tistih miličnikov, vojakov teritorialcev, narodnih zaščitnikov in drugih, ki so tudi za ceno lastnega življenja z orožjem ali kako drugače po svojih močeh varovali osamosvojitve. Kot je bilo zaustavljati tanke in oklepne samoumevno, jih napadati in uničevati le z lahkim pehotnim in protiolepni orožjem brez podpore raket, topništva in letalstva. Ukazi vojaških ali policijskih poveljnikov »Orožje napolni! Streljaj!« so zveneli drugače in tudi posledice so bile hujše, kot sprejemanje odločitev nekje v kabinetu, ko se je izreklo: »Ali se strinjate s sprejetimi odločitvami?«.

Razstavo z naslovom Posavje v boju za osamosvojitve Slovenije je odprl Franci Bogovič, župan občine Krško z naslednjimi besedami: »Zagotovo je naša zgodovina, ki se je pisala v zadnjem stoletju dosegla svoj vrhunec v letu '91 z vojno, vojno za samostojno Slovenijo in hkrati s priznanjem Slovenije kot samostojne neodvisne države. Mislim, pa je po desetih letih čas

Andrej Bobek, predsednik Združenja Sever za Posavje, Ernest Breznikar, poveljnik OŠTO Brežice '91, Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS za Posavje in Franc Bogovič, župan občine Krško med ogledom razstave
Foto: R.Z.

in primeren trenutek, da se vsem, ki ste v tej vojni sodelovali, zahvalimo za vaš velik napor ter hkrati zbistrimo spomin in pogledamo naprej.«

Namen razstave ni interpretirati bližnje preteklosti temveč dati o njej informacije, ki so nadvse zgovorne. Govorimo o času in ljudeh, ki so se morali odločiti. Svet, ki so ga poznali se je podiral hitreje kot je večina pričakovala. Zaradi mnogih človeških in objektivnih okoliščin je bila odločitev razumljivo toliko težja. Večina prebivalstva se je opredelila za samostojnost Republike Slovenije in jo po svojih močeh branila in obranila. Posebno priznanje si zaslužijo tisti, ki so tudi za ceno lastnega življenja to storili z orožjem. Razstava je od 3. septembra 2001 na ogled v Osnovni šoli Dobova.

R. Zorko

KRŠKO 2001

Krško, 9. junij 2001

Na Trgu Matije Gubca v Krškem je pred tamkajšnjim kulturnim domom v okviru prireditve ob občinskem prazniku potekala osrednja slovesnost ob 10. obletnici osamosvojitvene vojne, 56-letnici osvoboditve in vrnitve iz izgnanstva, 60 letnice izgnanstva, 60 letnice upora proti okupatorju, in 60 letnica ustanovitve krške borbene skupine.

Občina Krško je v sodelovanju z Pokrajinskim odborom ZVVS Posavje, policijskim združenjem Sever za Posavje OZ Borcev NOB, koordinacijo društva izgnancev in skupnostjo borcev in aktivistov OF Kozjanskega pripravila svečanost ob zgodovinskih obletnicah in združila spomin na prelomna dogajanja v preteklem stoletju. Ob pozdravnih besedah Franca Bogoviča, župana občine Krško je bila slavnostna govornica Spomenka Hribar, ki je obudila spomine na trpljenje izgnancev, se poklonila prvim žrtvam krške partizanske čete in se nenazadnje dotaknila tudi osamosvojitvene vojne in delovanja mlade države: »Letos praznujemo tudi 10.

obletnico osamosvojitve, Najbrž se res sliši patetično, ampak dejstvo je, da je bila osamosvojitve in ustanovitve lastne države slovenska sanja od programa Zedinjene Slovenije dalje. Ali smo zadovoljni s svojo državo? Če bi rekli, da smo čisto nezadovoljni, bi bilo preveč, povsem zadovoljni pa tudi nismo... Menim, da nam naše ravnanje v preteklosti, pa saj smo bili del protifašizma in tudi osamosvojitvene vojne, daje temelj za veliko več nacionalnega ponosa, kakor ga kažemo. Nacionalnega ponosa kar nekako ni. Kdo bo varoval dostojanstvo slovenske nacije, če ne slovenska država? Saj zato smo jo tudi ustanovili.«

V pestrem kulturnem programu so sodelovali moški pevski zbor Svoboda Brestanica, mešani pevski zbor Svit Krško, mladinski pevski zbor OŠ J. Dalmatin Krško, pihalni orkester Videm, člani simfoničnega orkestra glasbene šole Krško, posavski plesni klub Lukec in recitatorji.

R. Zorko

KUM PO DESETIH LETIH

Kum, 16. junij 2001

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zasavja je na Kumu pripravilo zdaj že tradicionalno srečanje Zasavčanov pod geslom »45.540 odločnih in 1673 oboroženih«, ki je potekalo v svečanem vzdušju in spominu na dogodke pred desetimi leti. Priznanja ZVVS so prejeli David Srebotnik, Dušan Škorjanc in Jože Ranzinger.

Na tradicionalnem srečanju na Kumu se je tudi takorat zbralo preko 1500 veteranov-Zasavčanov, ki so s svojo prisotnostjo počastili spomin na dogodke pred desetimi leti. Zbranim je spregovoril Srečko Lisjak, predsednik ZVVS: »Pred desetimi leti nismo čakali tiste, ki so hodili za nami in nismo hodili za tistimi, ki so hoteli hoditi pred nami, zato smo dosegli svoj cilj, to pa je svobodna, samostojna in demokratična Slovenija.

Pred desetimi leti se je bilo potrebno odločiti – domovino in državo braniti ali pa je nikoli imeti. Mi smo pred desetimi leti zastavili vse svoje moči, svoj pogum in svoje človeško dostojanstvo v obrambo domovine in svobodnega življenjskega prostora za vse prebivalce Slovenije. Na tej poti nismo bili osamljeni, z nami je bil slovenski človek s svojimi dejanji in željami. Na tej poti uresničitve tisočletnega sna slovenskega človeka o samostojni državi smo zmagali, ker smo bili enotni in odločni, ker smo hoteli in znali, ker smo dojeli čas in prostor, ker smo imeli srčnost in hrabrost obrniti tok zgodovine v dobro slovenstva. Podprli smo Slovenijo, ko nas je najbolj potrebovala, da ni omahnila nazaj v preteklost. Za tako odločitev je Slovenija potrebovala stoletja generacij, potrebovala pa je tudi našo generacijo, potrebovala je nas posameznike, ki smo se morali vsak zase in vsak posebej nedvoumno odločiti...

Vi, veteranke in veterani Zasavja, ste naredili vse, kar je bilo mogoče in potrebno, da je naša slovenska domovina lahko postala država. To je neizpodbitna zgodovinska resnica. Vaša dejanja, napor in kri vaših soborcev širom Zasavja in še posebno tukaj na Kumu, so in bodo ostali za vedno zapisani v narodni biti in zgodovini. Braniti Kum proti tehnično neprimerljivo močnejšemu nasprotniku in v takšnih pogojih zagotavljati prenos slike in besede v svet je herojsko dejanje. Na to ste lahko ponosni, kakor na vse aktivnosti od zavrnitve predaje orožja in projekta MSNZ v letu 1990. Vsi ti uspehi so bili možni predvsem zato, kot ste zapisali v vabilu na današnjo slovesnost: »V Zasavju na je bilo 45.540 odločnih in 1673 oboroženih«. Zaradi vsega tega imate pravico biti ponosni veterani, ponosne in časti vredne domovine Republike Slovenije...

Nagovor Srečka Lisjaka, predsednika ZVVS Foto: R. Z.

Predsednik Lisjak je nato najbolj zaslužnim članom podelil tudi priznanja, ki so jih prejeli:

David Srebotnik, rojen v Trbovljah in bo čez tri dni praznoval 49. rojstni dan. Zdaj živi in dela v Hrastniku, in sicer na izpostavi za obrambo kot referent za vojaške zadeve. Od leta 1974 je dejaven na obrambnem področju - najprej je bil aktiven v teritorialni obrambi, v času tik pred osamosvojitveno vojno pa je bil vključen v manevrske strukture narodne zaščite, za kar je bil leta 1992 odlikovan z znakom Manevrske strukture narodne zaščite Slovenije 1990. Ministrstvo za obrambo ga je odlikovalo z bronasto medaljo Slovenske vojske, je pa tudi nosilec spominskega znaka Zmagali smo. V Zvezo veteranov vojne za Slovenijo se je vključil v začetku leta 1995 in od takrat je vseskozi zelo tvoren, saj je tudi ustanovni član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo. V predsedstvu Območnega združenja vestno izvršuje vse naloge in tvorno prispeva k delu organizacije in njenemu ugledu.

Predsedstvo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo je Davida Srebotnika zaradi njegovega požrtvovalnega dela predlagalo za prejemnika bronaste plakete Zveze veteranov vojne za Slovenijo in danes mu to priznanje slovesno izročamo.

Dušan Škorjanc je bil rojen 17. avgusta leta 1959, od leta 1980 do 1991, je bil pripadnik stalne sestava teritorialne obrambe Slovenije, danes pa je pripadnik Slovenske vojske, zaposlen v 82. brigadi Celje kot načelnik sektorja S-3. V času službovanja v Teritorialni obrambi je bil v letu 1990 vključen v Manevrske strukture narodne zaščite, za kar je prejel 1992. leta znak Manevrske strukture narodne zaščite 1990. Je nosilec naslednjih odličij: bronaste medalje slovenske vojske, srebrne medalje slovenske vojske in spominskega znaka Obranili domovino.

V Zvezo veteranov vojne za Slovenijo je bil včlanjen leta 1995 in od samega začetka aktiven v Pokrajinskem odboru zveze veteranov vojne za Slovenijo. Leta 1998 ga najdemo med ustanovnimi člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zasavje, izvoljen je tudi v predsedstvo, kjer še danes aktivno dela. Predsedstvo Območnega združenja je predlagalo, da se Dušanu Škorjancu podeli bronasta plaketa Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Jože Ranzinger bo desetega julija dopolnil 63 let, rojen je bil v Gornji Radgoni, že vrsto let pa je Zasavčan, Zagorjan, Izlačan. Od leta 88 do 91 je bil zaposlen v pokrajinskem štabu teritorialne obrambe v Trbovljah, potem do leta 1995 kot načelnik oddelka za obrambo v Zagorju, od leta 95 do upokojitve v letu 1998 je bil direktor uprave za obrambo Trbovlje. V združenju veteranov vojne za Slovenijo je včlanjen od konca leta 1994 in od ustanovitve pokrajinskega odbora organizacije je bil član predsedstva. Tudi Jože Ranzinger je ustanovni član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo in v njem še vedno aktivno dela. V letu 1990 je bil eden organizatorjev Manevrske strukture v Zasavju in je za to prejel znak Manevrske strukture narodne zaščite 1990. Poleg tega je imetnik bronaste in srebrne medalje slovenske vojske ter srebrnega znaka civilne zaščite. Na osnovi vsega povedanega in še več doživetega je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo za Jožeta Ranzingerja predlagalo, da dobi srebrno plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Tradicionalno srečanje na Kumu se je nadaljevalo z družabnim srečanjem in obujanjem spominov na prelomne dogodke, ki so za vedno zaznamovali spomin prebivalcev Kuma.

R. Zorko

RAZSTAVA KARIKATUR

Cerklje, 22. junij 2001

V Galeriji vojašnice Cerklje ob Krki je bila odprta razstava karikaturista Milana Alaševiča, rednega sodelavca glasila Veteran.

Na Slovenskem verjetno ni ne časopisa ali revije, kjer se ne bi občasno pojavila karikatura Milana Alaševiča. Njegov slikarski talent je prišel do izraza že v osnovni šoli, saj je risal za šolski časopis, deležen pa je bil tudi dvomov urednikov, češ, da slike kopira in preresuje. Kmalu se je pokazalo, da je karikature ustvarjal sam, najprej na osnovi tekstovnega humora, ki ga je prelivaval v risbo, kasneje pa se je specializiral za t.i. karikature brez besed, ki daje več možnosti ustvarjalnemu duhu in miselnemu procesu tako avtorja kot opazovalca. Danes so njegove slike in karikature prepoznavne po slikarskem slogu, identičnemu le njemu samemu.

Njegovo karikature zaznamuje preprosta, a izredno natančna linija oziroma osnovna črta, ki s svojo učinkovitostjo izraža vso avtorjevo satiričnost, ko se z odprtimi očmi in umom odziva in reagira na težave ljudi okoli sebe in družbe kot take. Je vztrajen, trdovraten, po srcu in duši nežen samouk, saj je z lastnim trudom in vztrajnim delom nadomestil uradno akademsko šolanje.

Od leta '94 je Milan Alaševič samostojni kulturni delavec: karikaturist-slikar. Danes živi in dela v Celju. Od leta '96 je

Karikaturist Milan v akciji...

Foto: R.Z.

Milan tudi redni sodelavec glasila »Veteran« Zveze veteranov vojne za Slovenijo, kjer objavlja svoje tematske karikature, katerih rezultat je tudi dotična razstava. Vrednost in vpetost njegovega dela v družbeno in socialno okolico, v kateri živi in dela, pa lahko presodite sami z ogledom razstave.

Milan Alaševič je od leta '76 prejel kar 15 različnih nagrad in priznanj na raznih natečajih po svetu in tudi razstavljal je v 31 državah.

R. Zorko

SLADAK JE SAD DELA

Ljubljana, 23. junij 2001

V prostorih Muzeja novejšje zgodovine Ljubljana je potekla slavnostni zbor ljubljanskih veteranov. Odprli so razstavo, podelili častni spominski znak ob 10. letnici vojne, srebrno plaketo ZVVS pa so prejeli Ljubica Lija Debeljak, Jože Musar in Marjan Furlan.

Eno najštevilčnejših območnih združenje veteranov vojne za Slovenijo, Ljubljana-mesto, je pripravilo slavnostni zbor ob 10. obletnici osamosvojitve Slovenije, ki se ga je udeležilo preko 450 članov in gostov, hkrati pa so odprli tudi razstavo zasebne vojaške zbirke z eksponatov iz obdobja 90/91.

Predsedstvo OZVVS Ljubljana – mesto med slavnostnim zasedanjem

Foto: R.Z.

Andrej Jamnik, predsednik OZVVS Ljubljana-mesto je kritično ocenil dosedanje obnašanje države do osamosvojitve in braniteljev Slovenije im med drugim dejal:

»Kljub mačehovskemu odnosu s strani državnih vladajočih struktur in skorajda ignorantskem odnosu s strani sedanje Slovenske vojske, kar pa nas glede na strukturo zaposlenih, ki jo na žalost sestavlja tudi kader nekdanjih prestopnikov iz agresorske jugo-armade, ki zaseda v slovenski vojski visoke položaje sploh ne čudi, nam je v tem jubilejnem letu uspelo izdelati spominske medalje in plakete iz lastnih sredstev, da bodo lahko vsi plemeniti ljudje, ki so tedaj prispevali svoj delež pri obrambi domovine, dobili vsaj delček tistega, kar jim pripada. Taka odlikovanja bi morala nam veteranom dati Slovenska vojska in država. Toda bridko je spoznanje, da s strani obeh veterani vojne za Slovenijo nismo vredni niti koščka pločevine in samo po sebi se nam potem poraja vprašanje, ali je ta država in vojska sploh vredna, da se imenuje slovenska. Veterani vojne za Slovenijo pa vemo, da smo ravno mi zgradili to državo in še sedaj tvorimo njeno najbolj zanesljivo, sicer neuradno obrambo. Svetlo zvezdo danico pri pomoči delovanju ljubljanske veteranske organizacije pa predstavlja slovenska policija in vodstvo generalne policijske uprave, ki je pokazalo izreden posluh za veteransko gibanje in nam nudilo nesebično in tovariško pomoč pri postavitvi muzejske zbirke, kar je samo še pika na i naši skupni zmagoviti borbi v vojni za Slovenijo 1991.«

Navzoče goste je pozdravil tudi mag. Dušan MIKUŠ,

Nagovor mag. Dušana Mikuša, predsednika PO ZVVS, Ljubljana, Foto: R. Z.

predsednik PO ZVVS Ljubljana:

»Pred 10 leti smo se znali sprotno prilagajati vsem spremembam in izzivom časa, ki so bili neizogibni del našega obstoja. Pred očmi smo imeli vselej le obstoj in napredek. Nas samih, naših najdražjih, družin in domovine.

Ko so krenili z vsem tistim mogočnim železjem nad nas, se med nami nismo spraševali: "Kaj lahko komaj rojena država naredi za nas?," temveč je v zraku viselo tisto znano osebno vprašanje; "Kaj mi lahko naredimo za to novo in našo državo, ki jo želijo v kali zatreti?"

Skupaj smo kot ena sila delovali - tako tisti, ki so iz prepričanja in po poklicni dolžnosti opravljali različne obrambne naloge, kot tisti, ki jih je vpoklicala država, ali pa jih je med prostovoljce v vojni za Slovenijo vpoklical klic srca in domoljublja. Naš boj je bil boj za naše ognjišče, za našo civilizacijo v dobrem - kot so po njej hrepeneli že naši predniki pred stotinami let.

Vzeli smo si pravico do izbire, kako in s kom bi radi živeli. Domovina pokliče redko. Toda ko pokliče, se ji po pravilu odzovejo resni in odgovorni ljudje.

Naše delo pa je samo navidezno končano, saj je veteran prvenstveno posameznik, obenem pa tudi družbeno bitje in kot tak je po bistvu stvari bojevnik za civilizacijo. Civilizacija namreč cveti takrat, kadar cveti tudi gospodarstvo in vlada blagostanje. Kadar vsi ljudje, ki to želijo, dostojno živijo od svojega dela in kapitala.«

Ob zaključku svečanega zbora je sledila še podelitev spominskega častnega znaka OZVVS Ljubljana-mesto »Za udeležbo v vojni«, ki ga je oblikoval Odbor častnega znaka "Za udeležbo v vojni".

V počastitev 10. obletnice vojne za Slovenijo 1991 je OZVVS Ljubljana-mesto izdalo jubilejni spominski znak - medaljo OZVVS Ljubljana "Za udeležbo v vojni 1991-2001."

Enakostranična zunanja trikotna oblika medalje predstavlja protitankovsko oviro enakostranični tetraeder - piramido, simbol koncentracije pozitivne energije in nezlomljive trdne moči, ki s svojo konico sprejema kozmično moč ter jo navzdol matematično premo-sorazmerno do zaključnega temelja povečuje, kar predstavlja trdno slovensko voljo, ustvarjeno v končno trdno in nezlomljivo kamnito in jekleno gmoto, ki predstavlja tisočletno nezlomljiv in večern obstoj slovenskega naroda.

Notranji enakostranični trikotnik simbolizira neskončni zaprti življenjski cikel: levi rob stvarjenje in začetek; konica - vzpon in realizacija življenjskega smisla; desni rob - uspešen zaključek smisla življenjske biti.

Trikotnik skupaj s svojimi stranicami tvori obliko simbola vsega slovenstva, mogočnega Triglava in simbolizira vero in pripadnost v slovenstvo.

Bela, modra in rdeča barva pa predstavljajo barve slovenske trobojnice, ki pomenijo bel zasnežen vrh Triglava, sinje Jadransko morje ter rdečo kri, ki se je v vseh tisočletjih prelivala za obstoj slovenskega naroda na slovenski zemlji.

Zlat lipov list na sredini ponazarja najstarejši simbol vsega slovenstva, mogočne in neuklonljive slovenske lipe. Zlata barva pa nosi pomen in sporočilo, da je edino zlato in vse kar je sijajnega samo naša domovina Slovenija in slovenski narod, ki mu ni para na vsej zemeljski obli.

Vsaka medalja je na hrbtni strani oštevilčena od 0001 do 1000, prejeli pa so jo člani OZVVS Ljubljana, kakor tudi ostali zaslužni borci, ki so zvesti domoljubnim idejam in usmeritvam OZVVS Ljubljana in ki so dali svoj prispevek v vojni za samostojno Slovenijo.

Vsaka medalja je bila podeljena s pripadajočim certifikatom odlikovancu osebno. Častnega spominskega znaka »Za udeležbo v vojni 1991-2001« ni mogoče kupiti ali kako drugače pridobiti ter neupravičeno nositi ali posedovati.

R. Zorko

Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

AKTIVNOSTI OZVVS POSTOJNA

Tudi letos, kot že vsa leta doslej, se je delegacija OZVVS Postojna ob 10. obletnici osamosvojitve še posebej slovesno poklonila spominu padlega pripadnika **Staneta Požarja**, kateremu je bil leta 1993 v spomin na tragični dogodek pri vojašnici Pivka postavljen spomenik.

V okviru prireditev ob 10. obletnici osamosvojitve, ki so potekale v občini Ilirska Bistrica je bila v spomin na oboroženi spopad v letu 1991 med pripadniki Teritorialne obrambe in milice z enoto jugoslovanske armade 25. junija odkrita spominska plošča v Kosezah pri Ilirski Bistrici. Na tej priložnosti je bil slavnostni govornik polkovnik Srečko Lisjak, predsednik ZVVS, sodelovala sta tudi častna straža 2. OPP SV in vojaški pevski zbor 247. polka Ilirska Bistrica. Iztočasno je bila v knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici na ogled razstava fotografij in člankov o dogojanju v osamosvojitveni vojni.

Prav tako pa je bila že v aprilu odprta razstava fotografij in člankov o dogajanju v letu 1991 v Pivki, ki jo je v sodelovanju z OZVVS Postojna pripravil Simon Krnel.

Člani OZVVS Postojna so se 23. junija z dvema avtobusoma udeležili osrednje državne proslave veteranov vojne za Slovenijo, ki je potekala v Cerkljah.

Tradicionalno srečanje veteranov OZVVS Postojna na Mašunu je letos potekalo 30. junija. Tega se je udeležilo veliko številno veteranov in njihovih družinskih članov. V slavnostnem nagovoru je udeležence pozdravil predsednik OZVVS Postojna Vojko Štemberger. Posameznikom ter podjetjem in organizacijam, ki so v osamosvojitveni vojni storili in pomagali dosti več, kot se je pričakovalo, je bilo podeljenih 48 plaket OZVVS Postojna. Hkrati pa so bile podeljene tudi 4 spominske plakete Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Kulturni program sta popestrila Godba na pihala iz Ilirske Bistrice in vojaški pevski zbor 247. polka Ilirska Bistrica. Za prijeten ostanek popoldneva in ples pa so ob tradicionalnem golažu poskrbeli znani zvoki ansambla Snežnik.

Ob tem je potrebno omeniti, da so v letošnjem letu člani OZVVS Postojna poleg vabila na tradicionalno srečanje na Mašunu prejeli tudi spominsko medaljo 1991-2001 ZVVS. Članom, ki

le-te morebiti še niso prejeli, bo odlikovanje ob plačani letni članarini, poslano skupaj z novoletno čestitko.

V juliju so se nekateri člani udeležili že 16. pohoda veteranov in častnikov na Triglav. Na Dan državnosti, 25. junija, pa so tudi aktivno sodelovali na tradicionalnem teku na Vršič. Oba dogodka sta potekala v organizaciji OZVVS Radovljica-Jesenice.

V dopustniškem času pa smo vsi skupaj nabirali nove moči za prihajajoči jesenski in zimski čas, ko nas v OZVVS Postojna čaka še veliko dela in aktivnosti.

Tatjana Šircelj

POSTAVILI OBELEŽJI

Ljubelj in Tržič, 24. in 25. junij 2001

Predsedstvo OZVVS Tržič je s prostovoljnimi delom in ob finančni podpori občine Tržič ter sponzorjev, zgradilo spominsko obeležje pred nekdanjo stražnico maršala Tita na Ljubelju. Spominsko obeležje na Ljubelju je pomnik dogodkov, posvečeno vsem pripadnikom enot TO občine Tržič, ki so s svojimi dejanji, odločno obranili komaj rojeno slovensko državnost. Obeležje je odkril brigadir Peter Zupan, v času vojne za Slovenijo poveljnik TO gorenjske pokrajine.

Spominsko obeležje v Tržiču

Foto: M. Kunšič

Predsedstvo OZVVS Tržič se je odločilo, da postavi spominsko obeležje tudi na hišo, kjer je bilo do leta 1991 skladišče orožja enot TO Tržič. Menimo, da je bila odločitev o ne oddaji orožja JA pogumno dejanje. Popolnoma razoroženim nam gotovo ne bi uspelo zaustaviti agresije enot JA v juniju in juliju 1991. OŠTO Tržič je bil eden izmed 16-ih štabov v Sloveniji, ki ni izvršil ukaza JA o predaji orožja. Pripadniki TO so orožje in strelivo fizično varovali od 17. maja 1990 in vse do junija 1991, ko je bilo uporabljeno za odločen odpor agresiji JA. Večje količine orožja je OŠTO Tržič iz tega skladišča odstopil tudi severno - primorski in dolenski pokrajini. Obeležje je na dan pred praznikom ob krajši slovesnosti odkril Ivko Bergant, dolgoletni poveljnik TO in kot upokojenec prostovoljec in aktiven udeleženec vojne za Slovenijo.

OZVVS Tržič

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE JERNEJU MOLANU

Brežice - Bukošek, 25. junij 2001

Brežiška lovska družina se je z odkritjem spominske plošče na stavbi lovske kočice v Dobravi od 10. obletnici osamosvojitvene vojne poklonila spomin na svojega člana Jerneja Molana.

S pomnim se zdaj že davnega 25. 6. 1991. Sem poveljnik enega izmed oddelkov posebne enote milice. Opravljamo patroliranje v Dobovi in njenem zaledju. Posebnosti ni. Ljudje opravljajo svoje naloge in opravke. Navidezno vse normalno. Vendar vsi spremljamo poročila medijev. Okoli 17.00 ure se zgodi varnostni pojav na železniški postaji Dobova. Smo najbližji, zato nas stalna služba pri UNZ Krško, napoti na ta kraj. Slučajno ravno ob tej priliki objavijo svečano vest iz Ljubljane, da je Slovenija samostojna, zato se nekaj trenutkov še zadržim ob radijskem sprejemniku v službenem vozilu milice. Ko izstopim, srečam znanko Olgo Molan. Kot znanca si izmenjava mnenje o razglasitvi samostojnosti Slovenije. Seveda oba to odobravava, vendar ne veva, kakšne posledice bo to prineslo. Takoj zatem odideva vsak po svojih delovnih nalogah, Olga na svoje delovno mesto, sam z oddelkom pa na mejno točko 3 na Obrežje, kamor so prinesli slovensko zastavo, ki je bila svečano izobešana.

Dne 26. 6. 2001 je bilo precej pestro. Mediji aktivno poročajo o vdorih enot "jugo" vojske na ozemlje samostojne Slovenije. Na Obrežju je mirno, kljub nenehnemu obletavanju "jugo" aviacije in helikopterjev. Popoldan so zadeve čedalje bolj napete, varnostni pojavi se stopnjujejo in Obrežje delno obkoli tankovska enota JLA iz garnizije Karlovac. Ker so vedeli, da smo kot pehota milice vsekakor dobro pripravljene, niso napadli, ampak so privolili k pogajanjem. Seveda smo ob neprimerljivi premoči JLA, ki je bila v oklepnih vozilih privolili, da zapustimo mejno točko 3, Obrežje.

Ob umiku na zbirališče postaje milice Brežice so nas v Trnju pri Brežicah prestregli občani in nas obveščali, da je prišlo do podobnega napada kot na Obrežju tudi v Rigoncah pri Dobovi, kjer je bilo tudi streljanje in naj bi bil na naši strani nekdo mrtev. Ljudje so pričakovali, da bomo kot dobro organizirana skupina krenili v Dobovo, vendar so le razočarano opazovali naš odhod v Brežice.

Na dvorišču postaje milice Brežice smo poveljniki prejeli nova povelja in moštvo pripravili na nove naloge. Vseskozi so nas v nizkih letih zastrašujoče preletavala letala JLA. Na istem dvorišču je bil tudi Občinski štab teritorialne obrambe občine Brežice, odkoder je naenkrat prispela vest, da je v Rigoncah padel njihov pripadnik Jernej Molan, zelo hudo pa je poškodovan njegov soborec. Vest je bila še toliko bolj obremenjujoča, saj so starši ravno v tem času vozili v prvo službo miličnike, ki so končali Kadetsko šolo za miličnike.

Poveljniki smo umirili podrejene in z njimi v popolnem zaupanju odšli na nove delovne naloge v preprečevanju agresije na Slovenijo. Občutke in čustva smo odrinili v podzavest. Ponovno smo jih oživili ob pogrebu pokojnemu borcu za samostojno Slovenijo Jerneju Molanu, ko nas je delovna pot vodila skozi Trnje pri Brežicah, ko smo lahko le nemo opazovali nepregledno množico pogrebnikov na brežiškem pokopališču. Žal se tega pogreba zaradi zagotavljanja varnosti občanov pred agresorjem nismo mogli udeležiti.

Jerneja Molana smo mnogi spoznali v trgovini Elektrotehna v Brežicah. Še več pa na družabnih srečanjih, saj je bil zelo

družaben. Srečevali smo se tudi kot sosede, sokrajani in znanci. Z njim ni bilo težko vzpostaviti stika in navezati prijateljskih odnosov. Bil je namreč zelo komunikativen in zelo prijeten človek.

Zaradi njegove komunikativnosti in aktivnosti v kraju, smo ga kot takšnega opazili tudi lovci. Nagovarjali smo ga k pristopu k "zeleni bratovščini", vendar je imel vedno kakšen izgovor. V letu 1990 pa je vendarle pristopil. Takoj je bil zelo aktiven. Že v začetku je doživel nekaj lovskih užitkov, ki jih nekateri čakajo precej dolgo. Bil pa je tudi precej aktiven tudi na gojitvenem področju, saj še danes stoji visoka preža, ki jo imenujemo "Molanov štant," pa tudi krajev njegovih solnic se spominjamo. Njegovo druženje z nami ni bilo dolgotrajno. Lovci smo bili žalostni, da se od njega nismo smeli posloviti niti z običajno lovsko salvo. Odločitev pristojnih je bila, da ni primerno streljati in s tem izzivati JLA. Še bolj žalostni smo bili, ko smo želeli objaviti spomin nanj v reviji Lovec. Popolnoma birokratsko nam je bilo pojasnjeno, da za to obstaja navodilo, po katerem je možno objaviti tak članek le, če je bil preminuli lovec, član upravnih organov lovske organizacije vsaj deset let. Tako je bila v reviji Lovec števil. 11/11991, objavljena le vest o preminutju našega člana, iz katere pa ni razvidno, da je izgubil življenje, ko je branil domovino.

Ob odkritju spominske plošče pri lovskem domu LD Brežice, Foto: B. Poček

Predčasno nenaravno prekiniti življenje je najbolj zločinsko dejanje v etiki in morali človeštva. Ravno to se je zgodilo našemu Jerneju. Vendar pa se je to zgodilo na najbolj nemoralen in kako ironično, tudi na najbolj časten način. Na obrambnih okopih domovine, ko braniš domovino, domače ognjišče in svojo družino. Jernej, slava ti!

Tega častnega dogodka smo se vseskozi zavedali njegovi soborci, še posebej pa smo gojili spoštovanje do tega dogodka njegovi tovariši v lovskih vrstah.

Jerneju smo se želeli vseskozi oddolžiti. Kmalu smo ugotovili, da to ne bo lahko. Zato smo zadevo preložili na poznejši primernejši čas, okrogli jubilej spomina nanj. Starešina LD Brežice Teodor Oršanič je z nesebičnim in osebnim prizadevanjem dosegel, da je zadeva častnega spomina na preminulega solovca, borca za samostojno Slovenijo Jerneja Molana prišla na dnevni red ene izmed osrednjih slovesnosti ob 10. letnici samostojnosti Slovenije v občini Brežice. Ob tej priložnosti smo se Jerneju Molanu skušali oddolžiti z odkritjem spominske plošče na lovski kočici LD Brežice in tekmo v lovskem streljanju, v počastitev njegovega spomina, ki bo ostala

tradicionalna.

Prireditev je potekala dne 25.6.2001 pri lovski koči LD Brežice v Dobravi. Slavnostni govornik je bil Mitja Teropšič, aktivni častnik Slovenske vojske, poveljnik Občinskega štaba TO Občine Brežice v času osamosvajanja Slovenije. Prisostvovali so aktivni ustvarjalci družbenega in političnega življenja v

Posavju, lovci iz Posavja, gasilci PGD Bukošek, soborci, sokrajani, prijatelji in družinski člani Jerneja Molana. Jernej, še enkrat, slava ti in na večni spomin!

Branko Tucovič, LD Brežice

OB OBLETNICI NA MEDVEDJEKU

Medvedjek, 28. junij 2001

Deset let po zaustavitvi kolone bojnih vozil JLA na Medvedjeku so se na priložnostni slovesnosti zbrali borci-teritorialci in policisti, ki so preživeli krst prvega bojnega spapada ter prejeli spominski znak Ministrstva za obrambo ob 10. letnici osamosvojitve Slovenije.

Na Medvedjeku se je tistega usodnega dne leta '91 spopadlo preko 700 teritorialcev iz Trebnjega, Novega mesta, Krškega in Brežic. Osamosvojitelje je kot slavnostni govornik na srečanju pozdravil: brigadir Alojz Završnik, poveljnik 3. operativnega poveljstva SV in poveljujoči častnik boja na Medvedjek: »Zgodovina je učiteljica. Kdor ne razume, noče razumeti ali noče upoštevati zgodovine, ta ne pozna sedanjosti, kaj šele prihodnosti. Pred desetimi leti smo nazorno pokazali, da smo razumeli nauk zgodovine. Opredelili smo se za uresničitev stoletnih želja slovenskega naroda. Razumeli pa smo zato, ker smo razumeli pretekle dogodke. Za domovino smo zastavili vse, kar smo imeli, svojo prihodnost in življenja. Pokazali smo, da smo za samostojno Slovenijo in smo jo pripravljene tudi braniti.

V preteklih letih smo lahko slišali različne ocene o dogodkih pred desetimi leti. Osebo nimam nič proti, če se isti dogodek ljudje različno razumejo in interpretirajo. Moti me, če kdo govori, da v Sloveniji ni bilo vojne. Vsi, ki smo bili tukaj, smo občutili stran, strah, ki ga človek občuti, ko gre za tvoje življenje. Občutili smo, kako je, če streljajo po tebi. Zato nam nihče ne more reči, da to ni bila vojna. Bila je realna in kruta vojna.

Delegacija veteranov ob položitvi venca na obeležje bojov na Medvedjeku
Foto: R.Z.

Bodimo ponosni, da smo bili na Medvedjeku, da smo dali svoj prispevek domovini, takrat ko nas je najbolj potrebovala.« Na srečanju, za katerega je v celoti poskrbelo 32. vojaško teritorialno poveljstvo SV iz Novega mesta, je sledila podelitev spominskih znakov Ministrstva za obrambo ob deseti obletnici samostojne slvenije, ki ga je prejel vsak udeleženec boja na Medvedjeku, srečanje pa se je zaključilo z družabnim klepetom in ogledom zajetih oklopnih vozil in samega bojišča.

R. Zorko

Vojaku je težko korakati naravnost, če ga ljudstvo gleda po strani.
(F. Čeč)

NA SVETINI RAZVILI PRAPOR

Svetina, 30. junij 2001

Pri Vrunchevem domu na Svetini je OZVVS Štore odkrilo spominsko ploščo in razvilo društveni prapor.

V organizaciji Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Štore, Združenja borcev in udeležencev NOB Celje in veteranskega združenja Sever Celje je pod pokroviteljstvom Občine Štore na Svetini potekala svečanost ob 10. obletnici osamosvojitve in 60. letnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Na slovesnosti je bil ob uglednih gostih, predstavnikov političnega življenja, predstavnikov SV in veteranskih organizacij, prisoten tudi župan občine Štore Franc Jazbec: » Vemo, da se je osamosvajanje pričelo že sredi osemdesetih let in trajalo vse do 25. oktobra '91, ko je JLA preko luke Koper zapustila našo nacionalno ozemlje. Slovenci smo takrat dojeli pomen časa in daljnosežnost trenutka, ki je ponudil priložnost, da zares udejanimo svoj tisočletni sen.«

Slavnostni govornik je bil Ivan Dolničar, predsednik ZZB NOB Slovenije, ki je tako ocenil dogodke pred desetimi leti: » Naloge in odgovornosti, ki smo jih prevzeli, je naša generacija iz sredine prejšnjega stoletja, je častno izpolnila; dopolnila in končala pa jih je generacija iz zadnjega desetletja istega stoletja. Zgodovinsko gledano imata obe dejanji, ne glede na težo, dolžino trajanja in žrtve isti pomen. Seveda pa drugega ni moglo biti brez prvega. To, kar se je zgodilo 27. aprila 1941 in se nadaljevalo skozi štiri letni boj, je bil vrh slovenskega upornišтва

Ob odkritju spominske plošče ZVVS

Foto: R.Z.

in usodno dejanje v obrambi slovenstva in njegovega obstoja. To, kar se je zgodilo 25. junija 1991, pa je bilo logično zadnje dejanje osamosvojitvenega gibanja, ki je skozi rodove zbiralo moč na ideji Zedinjene Slovenije. Sanje, upanja in hotenja predhodnih rodov so s temi dejanji izpolnjena.« Po kulturnem programu, kjer so sodelovali pevsko društvo upokojencev Celje, godba na pihala iz Štor, pevski zbor OŠ Štore in recitatorji kulturno-umetniškega društva »Zarja« iz Trnovelj, je sledilo odkritje spominske plošče OZVVS Štore na Vrunchevem domu, hkrati pa je Srečko Križanec, predsednik OZVVS Štore, razvil tudi društveni prapor.

R. Zorko

NIKOLI VEČ

Gornja Radgona, 3. julij 2001

Med 28. junijem in 3. julijem 1991, ko je v obmejni Gornji Radgoni »pustošil« polkovnik jugoslovanske vojske Beriša Popov, je poleg dveh padlih in večje število ranjenih, nastalo tudi veliko materialne škode. Pri obnovi in odpravi posledic vojne je pomoč prihajala od vsepovsod. Spomin na vojne dogodke pred 10-imi leti in na obletnico samostojnosti Slovenije, je bila v torek 3. julija zvečer v Gornji Radgoni zadnja letošnja državna proslava. Med gosti je bil tudi predsednik države Milan Kučan. V spomin na dogodke iz pred 10 let je bilo v Gornji Radgoni ta večer odkrito spominsko obeležje.

V Gornji Radgoni so na večer 3. julija letos v organizaciji Občine Gornja Radgona, tukajšnjega Združenja Sever in Zveze veteranov vojne za Slovenijo pripravili zadnjo letošnjo državno proslavo kot spomin na odhod vojakov iz tukajšnjega obmejnega kraja. Na območju Gornje Radgone je namreč med 28. junijem in 3. julijem 1991 polkovnik JLA Beriša Popov povzročil tukaj živečim ljudem veliko gorja. Na pohodu iz Ormoža proti Gornji Radgoni je bil v bližini Radencev ubit nedolžen domačin civilist Alojz Gaube, v Gornji Radgoni pa svetovni popotnik in filozof Janez Svetina iz okolice Bleda. Še dan pred smrtjo je imenovani predaval radgonskim osnovnošolskim učiteljem. Seveda pa domačini niso stali križem rok, saj je skupina mladih Radgončanov in okoličanov iz takratnega podjetja Elrad po nekaj minutah ustrelitve Janeza

Foto: M. Klemenčič

Svetine naperila na oboroženo kolono molotovke in drugo. Ob tem je nastala za agresorja večja materialna škoda, ubit pa je bil vsaj en jugo vojak.

V Gornji Radgoni je Popov s svojimi vojaki poleg tega, da je ob zajetju mednarodnega mejnega prehoda s sosednjo Avstrijo, uničil v neposredni bližini tega prehoda več stanovanj in hiši še z raketiranjem požgal objekte v bližini. Med njimi je bil tudi stolp cerkve svetega Petra v Gornji Radgoni.

Odprava posledic vojne v Gornji Radgoni je stekla takoj po odhodu vojakov. Kot je v pridigi maše za domovino v radgonski cerkvi, s katero se je pričelo letošnje osrednje praznovanje ob 10 letnici vojne za Slovenijo v Gornji Radgoni, povedal Andrej

Zrim, radgonski župnik, je pomoč za to prihajala tako, kot da bi darovalci med seboj tekmovali, kdo bo hitrejši in kdo bo več dal.

Na prizorišču osrednje prireditve ob 10. obletnici vojne za Slovenijo in deseti obletnici samostojnosti Republike Slovenije, na Maistrovem trgu v Gornji Radgoni, v neposredni bližini tega trga se je namreč odvijala večina dogodkov pred 10-timi leti, je nastopil 12. gardni bataljon. Tukaj je predsedniku Republike Milanu Kučanu podpolkovnik Leon Tušak pozdravil gardni bataljon. Predsednik se je poklonil bataljonu. Sledil je uro in pol dolg bogat program, v katerem so spregovorili Miha Vodenik, župan občine Gornja Radgona, 85 - letni Franc Puncer, upokojeni duhovnik, častni občan občine Gornja Radgona in Milan Kučan, predsednik Slovenije, ki je med drugim dejal: »Prav je, da je spomin na dogodke, ki so se zgodili tu v Radgoni pred desetimi leti, umeščen med pomembna državna proslavljanja. To zaslužijo. Vojaški spopadi v naši osamosvojitveni vojni so tukaj dosegli enega svojih najbolj dramatičnih vrhuncev. V Radgoni so se tedaj zgodile hude reči, tudi tragične. Še zmeraj imam v očeh poškodovane hiše, uničen zvonik, zgorele tovornjake, prazne tulce po cestah, opustošen mejni prehod. Ta prehod je bil povod za pohod jugoslovanske vojske, ni pa bil tudi globlji vzrok zanj. V resnici je bil to napad na svobodo, ki smo si jo izbrali za svojo usodo, na pravico do življenja, ki bo spoštovalo demokratična merila in temeljilo na vladavini človekovih pravic, brez meja med ljudmi in narodi. Dejanja Radgončanov so tako kot odpor po vsem Pomurju in po vsej Sloveniji pomembno vplivala na srečen izid slovenskega upora proti zvezni vojski, ki ne bi bil uspešen, če ne bi teritorialcem in policistom pomagalo celotno prebivalstvo. Radgonski dogodki so vzoren primer vse ljudskega odpora in so zato z velikimi črkami zapisani v zgodovino slovenske države. Takšna so dejstva, nepreklicna, za zmeraj veljavna«.

Na slovesnosti v Gornji Radgoni z naslovom »Nikoli več« (vojne), katero je obiskalo preko 2000 ljudi, je Franc Puncer, sam je bil v času II. svetovne vojne več let v taborišču Dachau v Nemčiji, orisal zgodovinska prizadevanja Slovencev za samostojnost države od kralja Sama preko Slomška do Cankarja v čase iz pred 10 let. Ob tem je še posebno poudaril, da bi morebitni prihod Ivana Cankarja med naše ljudi tega razžalostil in da bi nas v glavnem poimenoval »hlapci« in se ob tem obregnil, češ, kako ste krasili svoje domove za Hitlerja, pa potem po revoluciji. Po Puncerjevem je pri nas vse preveč rabe angleščine. Pri tem je spomnil na opozorilo papeža Janeza Pavla v Postojni, ko so mu mladi zapeli angleško zdravico, kako nas je posvaril »Jaz pa sem mislil, da sem prišel v Slovenijo«. Tudi povedani stavki Franca Puncerja iz svetega pisma: » Nikomur ne vračajte hudega s hudim. Vsem ljudem skušajte delati dobro. Koliko je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi. Odklanjate zlo, oklepajte pa se dobrega. Tekmujte v medsebojnem spoštovanju,« so prav gotovo veliko opozorilo za vse nas, ki smo pogosto brezbrizni do naše domovine Slovenije.

Slovesno praznovanje ob 10 - letnici samostojnosti Republike Slovenije in 10 - letnici vojne v Gornji Radgoni je bilo sklenjeno z odkritjem in blagoslovitvijo treh spominskih obeležij na Maistrovem trgu v Gornji Radgoni tik ob radgonski cerkvi. Po besedah avtorja spomenika Mirka Bratuša radgonskega rojaka akademskega kiparja, gre za spomenik, ki je graje iz treh delov. V prvem delu je ostanek tanka iz tukajšnje vojne, v drugem

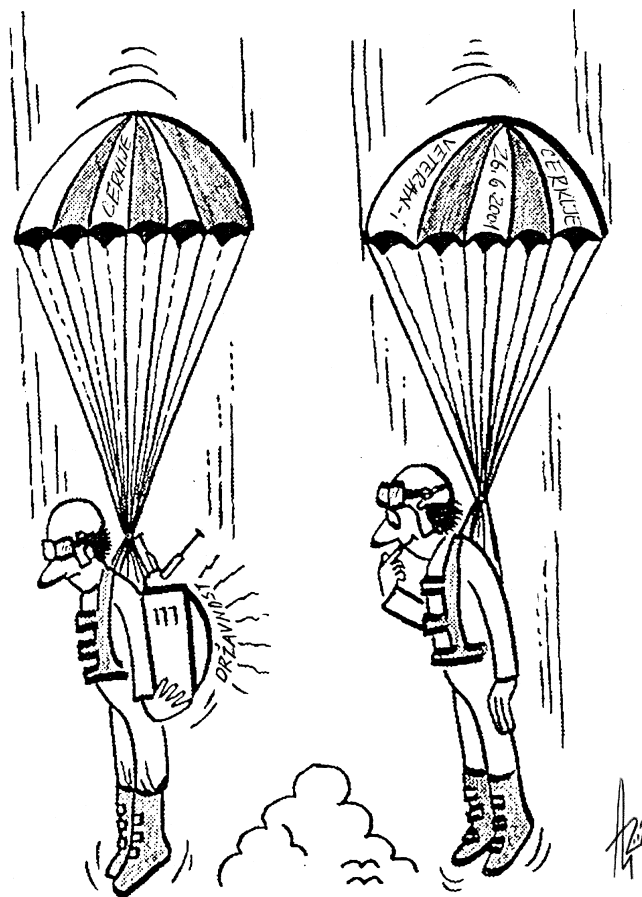

Foto: M. Klemenčič

spominska plošča z napisom Nikoli več in v tretjem z devetimi nerjavečimi stebri višine med 1,2 metra in 2,8 metra z bronastimi kapiteli, ki predstavljajo novo obdobje po osamosvojitvi. Vsi trije deli spominskega obeležja so postavljeni neposredno v negovano travo trikotne zelenice, na kateri stoji lipa, ki je bila posajena 25. junija 1991.

Ta večer so v Gornji Radgoni odprli še nekaj razstav v spomin na junijsko julijske dogodke v letu 1991 in to na mednarodnem mejnem prehodu in v »Pürgersšpitalu«. Sledila pa je prireditev, kjer je bilo vsem, ki so ta večer prišli v obmejno mesto, ponujena hrana in pijača. Ta večer je bila Gornja Radgona zopet poenotena, kot je to malokdaj.

Franci Klemenčič

OHRANIMO SPOMIN NA DOGODKE V LETU 1991

Ptuj 6. julij 2001

Takšen je naslov dokumentarne razstave o dogodkih ob osamosvojitvi Slovenije pred desetimi leti, ki jo je pripravilo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ptuj v sodelovanju z Mestno občino Ptuj.

Na občnem zboru združenja, v katerega je vključenih 372 članov s celotnega območja takratne občine Ptuj (sedaj 15 občin, na območju katerih živi blizu 2000 upravičencev), so med drugim v program dela zapisali željo, da se poišče in zbere gradiva, fotografski in drugi material, ki zadeva tisti čas - kar ga je seveda možno najti, saj vemo, da je dobršen del dokumentarnih gradiv že bil prepeljan v državni arhiv v Ljubljano, fotografski aparati pa marsikje niso bili zaželeni. Zbrati kar je še možno je nujno zato, da se ohrani resnica o dogodkih ne le aktivne desetdnevne vojne (kot se radi obregnejo takratni skrivači in "begunci"), marveč o dogodkih in pripravah, ki so potekale vsaj že eno leto poprej. Kaj kritiki vedo o skrivanju orožja in streliva, evidenc in dokumentacij? Kaj vedo o delovanju operativne in rezervne sestave varnostne službe, o pripravah enot teritorialne obrambe, milice, upravnih organov za obrambo in številnih nikoli imenovanih državljanih, ki so pripomogli, da smo se uspeli zoperstaviti tehnično in številčno veliko močnejši armadi? Še bolj je narekoval zbiranje gradiv namig, da v kronologiji takratnih dogodkov v Sloveniji Ptuj sploh ni omenjen, čeprav pa je ravno na Ptuj izstreljen prvi strel iz vojašnice JLA na civilista Borisa Frasa izven vojašnice, ko je opravljal svojo delovno dolžnost, in to že 24. maja 1991. S tem dogodkom je JLA dovolj jasno pokazala svoje namere. Da ni na Ptuj prišlo do bolj rušilnih bojnih dejstev in večjih žrtev, gre v veliki meri zahvala takratnemu območnemu poveljstvu TO na Ptuj in predsedstvu Občinske skupščine, ki sta s trdimi pogajanjmi in ostrimi zahtevami zadrževali in preprečili širše bojne aktivnosti.

Dovolj razlogov torej, da je vodstvo OZVVS Ptuj začelo intenzivno zbirati dokumentarna gradiva. V začetku je slabo kazalo, a se je kmalu pokazalo, da je tega gradiva veliko ohranjenega. Del obilice zbranega gradiva so želeli predočiti širši javnosti, zato so se odločili za postavitve razstave "Ohranimo spomin na dogodke v letu 1991". Odprli so jo v sodelovanju z mestno občino Ptuj v njenih prostorih.

Sprejem pri županu

To pa je bil tudi primeren trenutek, da je župan mestne občine Miroslav Luci povabil na sprejem invalide Borisa Frasa, Ivana Bukšeka, Smiljana Tropa in Franca Širovnika, ki so bili ranjeni ali popškodovani ob agresiji. Na sprejem je povabil je tudi Milana Čuša, takratnega komandirja postaje Milkice Ptuj; Jožeta Murka, takratnega namestnika učnega centra TO v Pekrah in Mirana Fišerja, takratnega poveljnika območnega poveljstva TO Ptuj.

Župan se je zahvalil vsem, ki so v prelomnem tistem času stali na braniku samostojne Slovenije: »Bili ste pripravljene tudi na žrtve. Hvala vam! Pripravljene pa so bili tudi pogajalci, ki so preprečili, da bi prišlo do hujšega fizičnega nasilja in uničenja Ptuja z okolico. Da bi to preprečili, smo omogočili nemoteno oskrbo vojašnice z živili in zdravili.«

Na prejemu v mestni hiši so gostje strnili nekaj spominov na dogodke izpred desetih let:

Milan Čuš: Lahko smo ponosni na tiste dni, ki smo jih skupaj

preživeli z istim ciljem – svobodno Slovenijo. Vsi smo si prizadevali in se borili za isto stvar. Brez sodelovanja policije in teritorialne obrambe, pa tudi drugih, uspeha ne bi bilo.«

Miran Fišer: »Tiste dni je prišlo do reorganizacije TO in začeli smo z neposrednimi pripravami na obrambo. Zavedali smo se, da imamo Ptuj, najstarejše mesto v Sloveniji, ki je biser kulturne zgodovine, zato je bilo potrebno sprejemati premišljene odločitve in izvajati odločilne ukrepe, postavljati blokade, se trdo pogajati. Pogajanja so bila trda, vendar brez človeška brez omalovaževanja nasprotnika. S takim načinom dela nam je uspelo, da je večje število častnikov in vojakov JLA zapustilo vojašnico, nekateri so celo prestopili v naše vrste. Uspelo nam je! Do uničenja ni prišlo in tudi do večjih žrtev ne, čeprav nismo mogli preprečiti, da ne bi bil nihče ranjen ali poškodovan.«

Sprejem pri županu

Foto: L. Cajnko

Jože Murko: »Takrat sem bil namestnik poveljnika učnega centra v Pekrah, kjer je bilo na usposabljanju tudi precej fantov s ptujskega. Sedaj je pomembno, da so z nami fantje, ki so takrat imeli največ smole. Skrbeti pa nas mora, kako je sedaj za njih poskrbljeno, saj vemo, da se obljube hitro pozabijo. Zato moramovedno znova dokazovati, kar je dokazano. Dokazati, da smo bili in da smo branitelji samostojne Slovenije.«

Smilijan Trop: »Bilo je hudo, a vojna je vojna, lahko bi bilo še hujše. Žuivljenje teče naprej, stvari pa se pozabijo, ali pa tudi ne.«

Ivan Bukšek: »Ob tej priložnosti se zahvaljujem Damirju Finžgarju, ki me je tisti večer izvlekel in mi pomagal, ter osebju ptujske bolnišnice, kjer so resnično dobro poskrbeli zame.«

Otvoritev razstave

Sledilo je slavnostno odprtje razstave. Ob bogatem kulturnem programu Ptujškega kvarteta in godalnega kvarteta ptujske glasbene šole, sta razstavo odprla Miroslav Luci, župan mestne občine Ptuj in podpolkovnik Jože Murko, predsednik OZVVS Ptuj.

Župan je poudaril: »Danes smo se zbrali, da z otvoritvijo dokumentarne razstave počastimo spomin na dogodke v letu 1991, spomin na osamosvojitveno vojno za Slovenijo, ko so se TO, policija, občinska in civilne strukture na Ptuj in drugod po Sloveniji, odločili upreti JLA in ohranili suverenost Slovenije.« Opozoril je tudi na zgodovinski pomen 25. julija 1991 in tisočletno težnjo slovenskega ljudstva po samostojni državi.

Jože Murko, predsednik OZVVS Ptuj: »Vedeli smo, da se spuščamo v boj z nasprotnikom, ki je igral na karto strahovlade,

saj je imel za to močna sredstva. Vedeli pa smo tudi, da imamo mi svoje najmočnejše orožje, svoje ljudi in svojo odločnost, da samostojno Slovenijo priborimo in obdržimo.

Izredno veliko zaslug za to, da so bili občani sprotno obveščeni o dogajanjih na ptujskem in zato, da je tudi danes na voljo zgodovinski material o dogodkih, imajo novinarji in Radio-Tednik Ptuj.

Veterani vojne za Slovenijo želimo, da nam danes po desetih letih in v bodoče ne bo potrebno dokazovati, da je vojna bila in da smo z večino državljanov to vojno dobili.«

Številnim obiskovalcem na osvoboditvi razstave je vsebino le-te podal Stanko Meglič, podpredsednik OZVVS Ptuj, ki je bil tudi vodja ekipe za pripravo in postavitev: »Razstavo smo razdelili na tri osnovne sklope. Prvi predstavlja dogodke, ki so potekali do napada na Slovenijo. Tu je prikazano usposabljanje posameznih enot TO, sledi prva zaprisega slovenskih vojakov v Pekrah in razglasitev samostojnosti Republike Slovenije. V drugem sklopu se prepletajo predvsem dogodki, ki se nanašajo na vojaški spopad in dogodke, ki so se odvijali v tistem času na širšem območju Ptujja in se prepletajo v dejanjih takratnega območnega štaba TO, postaje milice, oddelka za obrambo, izvršnega sveta in občinskega vodstva na Ptujju. V zadnjem sklopu pa je prikazano življenje med vojno, čas predaje vojašnice, njene rekonstrukcije, ki je po letu 1992 namenjena

Otvoritev razstave

Foto: L. Cajnko

usposabljanju vojakov SV. Na koncu se predstavimo še kot organizacija OZVVS Ptuj«

Razstava je bila na ogled dober mesec dni, v prihodnje pa jo bodo ponudili na ogled vojakom ptujske vojašnice, šolskim ustanovam in občinam, iz katerih izhajajo člani OZVVS Ptuj. Ptujski veterani se že intenzivno pripravljajo na osrednjo prireditev OZVVS Ptuj, ki bo 20. septembra.

Lojze Cajnko

NOVICE IZ OZVVS RADOVLJICA – JESENICE

GORSKI TEK NA VRŠIČ

Ob dnevu državnosti so pripravili Novice Extreme, TD Kranjska Gora in ŠD Rateče Planica tekmovanje v gorskem teku na Vršič. Na pobudo OZVVS Radovljica- Jesenice se je teka letos prvič udeležilo tudi 45 članov Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ki so tekmovali v dveh kategorijah, do in nad 40 let. Tekmovanje bo odslej tradicionalno.

PEČAT OBČINE RADOVLJICA

Ob radovljiškem občinskem prazniku 5. avgusta so letos prvič podelili tudi pečat občine, ki ga je prejelo tudi OZVVS Radovljica - Jesenice. Na slavnostni prireditvi 4. avgusta v radovljiškem kopaljšču, kjer je bil slavnostni govornik veslač Iztok Čop, je predsednik združenja Janez Koselj prejel pečat

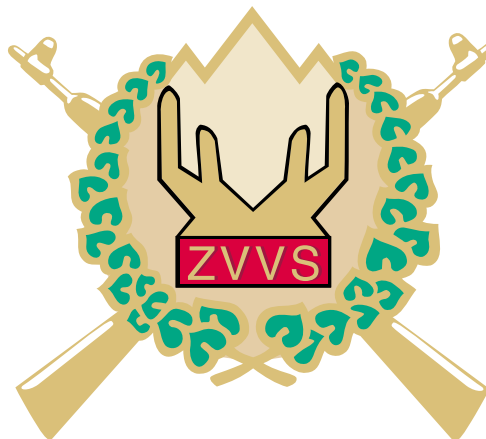
Ob podelitvi pečata občine Radovljica Območnemu združenju veteranov vojne za Slovenijo Radovljica-Jesenice

občine Radovljica za »prispevek veteranov območnega združenja ob 10. obletnici osamosvojitve«.

NAČRTI

Do konca leta načrtujejo v območnem združenju srečanje 16 poveljnikov TO, ki leta 1990 niso oddali orožja pod nadzor JLA, 26. oktobra bodo na srečanju veteranov v Radovljici podelili spominske znake ob 10. obletnici osamosvojitve Slovenije, 11. novembra se bodo povzpeli na Krn, decembra pa se bodo kot običajno, srečali člani v Bohinju.

Rina Klinar

ZBOR OZVVS SPODNJE SAVINJSKE DOLINE

V dvorani Gasilskega doma Žalec so se na svojem rednem letnem občnem zboru zbrali veterani vojne za Slovenijo Spodnje Savinjske doline. Ocenili so svoje delo v minulem obdobju in si zastavili nove naloge. Te bodo zaradi praznovanja 10-letnice osamosvojitvene vojne še toliko bolj zahtevne in pomembne. Sicer pa območno združenje veteranov, kateremu predseduje Alojz Kampuš, sodi med zelo dejavne in prodorne tovrstne organizacije v Sloveniji. Ne nazadnje je to pokazal tudi minuli zbor, ki se ga je udeležilo lepo število veteranov in gostov.

Pred začetkom uradnega dela zbora je sledil kulturni program, ki so mu dali vsebino člani vokalne skupine Cantemus pod vodstvom Matjaža Kača in Jožica Ocvirk, ki je program tudi povezovala. Občni zbor je s pozdravom vsem udeležencem odprl predsednik predsedstva Območne ZVVS Spodnje Savinjske doline Alojz Kampuš, ki je po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih organov zbora tudi podal poročilo o delu veteranske organizacije v minulem obdobju. Iz njegovega poročila je bilo razbrati vsestransko aktivnost veteranske organizacije. Zasluga za to gre zlasti aktivnemu predsedstvu, ki je skupaj s članstvom izpeljalo vrsto aktivnosti na športnem in družabnem področju. Pomembno pa je tudi, da se je v lanskem letu organizacija okrepila kar za 85 novih članov, kar pomeni 22% povečanje. Združenje šteje sedaj že 389 članov, v postopku za včlanitev pa je trenutno še 25

veteranov. Sicer pa je v lanskem letu bilo poslanih kar 450 obvestil o možnosti vključitve v njihovo organizacijo in urejanje statusa veterana pripadnikom TO iz vojnega seznama enot. Alojz Kampuš je v nadaljevanju svojega govora spregovoril o posameznih športnih in družabnih aktivnostih, ki so zaznamovale preteklo leto. Ob tem se je zahvalil za pomoč vsem, ki so kakorkoli pomagali uresničiti zastavljen program ter izrazil željo, da tudi v prihodnje pomagajo pri delu in aktivnostih njihove organizacije. Opozoril je tudi na dva datuma in sicer na 22. junij, ko bo v Žalcu osrednja proslava zduženja ob 10-letnici osamosvojitvene vojne in na 23. junij, ko bo skupni veteranski praznik slovenskega zdrženja veteranov v Cerkljah pri Brežicah. Kampuš je v svojem govoru še poudaril dobro sodelovanje z Upravno enoto Žalec, borčevsko organizacijo in drugimi območnimi združenji veteranov. Svoj govor pa je zaključil z besedami, da je poslanstvo veteranov čuvanje in

oznanjanje resnice o tem prelomnem času slovenske zgodovine, katero desetletnico obeležujemo v tem letu.

V nadaljevanju zbora je sledilo poročilo predsednika nadzornega odbora prof. Milana Dobnika, ki je sicer v času osamosvojitvene vojne bil tudi na krmilu žalske občine. Po podanem poročilu je predsednik delovnega predsedstva Zdenko Terpin odprl razpravo na podani poročili in dal besedo gostom. Zbranim so spregovorili: Viljem Petek iz Območnega odbora ZZB NOV Spodnje Savinjske doline, Iztok Rumf predstavnik organizacije Sever, Henrik Kranjc predstavnik Zveze slovenskih častnikov in predstavnik Slovenske vojske major Emil Pižorn. Vsi so izrekli pohvalo in zahvalo za delo in dobro sodelovanje. Predstavnik borcev je ob tem dejal, da bi tako zgledno sodelovanje moralo biti z veteransko organizacijo tudi na republiškem nivoju, predstavnik Slovenske vojske pa se je opravičil za počasnost pri aktivnostih za postavitve spominskih obeležij.

V nadaljevanju je zbranim spregovorila predstavnica Upravne enote Žalec Melanija Žvikart, ki je podala pregled vloženih in rešenih zadev o vojnih veteranih. Potrdila je tudi, da se je krog upravičencev za pridobitev statusa vojnega veterana razširil, počasneje pa se rešuje pri pridobivanju pravic po 50. letu starosti. Pavlika Gostečnik iz Upravne enote Žalec pa je še dala pripombo na Zakon o vojnih veteranih, ki je zajel ozek krog ljudi, ni pa upošteval vseh, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje za pridobitev statusa. Zboru je predlagala, da vloži pripombe na zakon. V zvezi z njenim predlogom sta bila nato sprejeta tudi dva sklepa. S prvim naj bi se formuliral osnutek predloga o dopolnitvi zakona o vojnih veteranih, z drugim pa je bilo sklenjeno, da mora dopolnitev zakona o vojnih veteranih zajeti vse strukture ljudi CZ, kurirje in delavce nekdanje ljudske obrambe. Glede tega, da je na UE Žalec precej več rešenih vlog za status vojnega veterana, kot je članov veteranske organizacije, so na zboru tudi sprejeli sklep o nadaljnjih aktivnostih glede včlanjevanja novih članov. Na koncu razprave sta navzoče pozdravila še župan občine Braslovče Dušan Goričar in predstavnik občine Prebold.

Sledil je sprejem programa dela za tekoče leto. Uvodoma se je predsedujoči zbora zahvalil predsedniku Kampušu za dosedanje delo in prisotne pozval, da po svojih najboljših močeh pripomorejo k izvedbi letošnjega programa, ki ohranja vse dosedanje aktivnosti in prinaša še nekatere nove. Poseben poudarek pa bo dan zlasti 10-letnici osamosvojitve. V okviru tega je bila nato tudi predlagana posebna pet članska komisija za popis zgodovinskega materiala, ki jo bo vodil Emil Pižorn. V njej pa so še Adi Vidmajer, Henrik Kranjc, Zdenko Terpin in Boštjan Lesjak. Na zboru je bila imenovana tudi še pet članska komisija za šport. To bo vodil Jože Golič, pomagali pa mu bodo še Mirko Udrih kot podpredsednik, Darko Šon, Dušan Urankar in Milan Vogrinc. Ob koncu občnega zbora so veterani potrdili še drugega praporščaka Borisa Topovška, ki bo pomagal lansko leto izvoljenemu praporščaku Milanu Vogrincu.

Člani OZVVS Sp. Savinj. doline na zboru, Foto: D. Naraglav

D. Naraglav

IN MEMORIAM

ALOJZ ŠPAROVEC
6.5. 1955 - 2.8.2001

V začetku avgusta smo se zadnjič poslovili od člana predsedstva OZ WS Grosuplje Alojza Sparovca. V vojni za Slovenijo je bil pripadnik posebne enote v sestavi 30. razvojne skupine, ki je kasneje prerasla v I. specialno brigado MORIS. V veteranski organizaciji je bil aktiven od vsega začetka. Bil je med pobudniki za ustanovitev OZVVS Grosuplje, na zadnjem zboru pa je bil izvoljen za člana predsedstva. Želeli smo mu zaupati najodgovornejšo funkcijo, vendar ga je prezgodnja smrt prehitela in ga iztrgala iz naše sredine.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu !

OZVVS Grosuplje

JOŽE VRTAČNIK
7.4.1047 - 24.8.2001

V zadnjih dneh avgusta smo se poslovili od našega prijatelja, vojnega veterana, člana predsedstva ZVVS Zasavje, Jožeta Vrtačnika iz Hrastnika. Kot vojak po duši je v Teritorialni obrambi v protidiverzantski četi občine Hrastnik v času osamosvojitvene vojne, opravljal naloge referenta za varnostne in obveščevalne zadeve. Nobena naloga ni bila zanj pretežka v tistih usodnih časih, ko smo ustvarjali Slovenijo. Dober, požrtvovalen strarešina, zaupen tovariš in iznajdljiv vojak so bile odlike s katerimi je motiviral za delo precej mlajše pripadnike svoje enote. Bil je med ustanovitelji območnega združenja in do zadnjega dne, ko ga je huda bolezen iztrgala iz naših vrst, je deloval v našem predsedstvu.

Ohranili ga bomo v lepem spominu!

OZVVS ZASAVJE

ŠPORT

ŠPORTNE VETERANSKE IGRE 2001

Alojz Hudarin

V letu 2001 je Združenje veteranov vojne za Slovenijo načrtovalo organizacijo 1. mednarodnih športnih veteranskih iger v Sloveniji. Da bi preverili zanimanje članstva za športne igre in izbrali kandidate za reprezentanco v načrtovanih športnih panogah, je na pobudo sekretarja ZVVS Jožeta Kuzmana in predsednika OZVVS Velenje Alojza Hudarina predsedstvo ZVVS sprejelo sklep o organiziranju veteranskih športnih iger 2001, kjer bodo sodelovale ekipe Območnih organizacij veteranov vojne za Slovenijo in tudi ekipe veteranske policijske organizacije Sever. Program organiziranja tekmovanj je pripravil Alojz Hudarin, ki je bil na predlog predsedstva imenovan tudi za predsednika komisija za šport. V

komisijo za šport so bili imenovani še: Dominik Grmek, Boro Ličina, Anton Rešek, Darko Čop, Franc Omerzu in Jože Kuzman. Pred začetkom tekmovanj je bila izdelana zgbanka - razpis, kjer so bila objavljena osnovna pravila tekmovanj, panoge in točkovanje. Vodjem tekmovanj v posameznih panogah, ki so hkrati tudi člani komisije za šport, je bilo na drugem sestanku komisije pojasnjeno, kako naj v posameznih primerih vodijo tekmovanja. Ker je komisija imela informacijo, da je nastal problem pri izdelavi veteranskih izkaznice in vsi člani le-teh še ne bodo imeli, je bil sprejet dogovor, da za identifikacijo tekmovalcev in prijavo ekip za prvo tekmovanje v letu 2001 velja prijavnica, napisana na uradnem dopisnem papirju območne organizacije, podpisana s strani predsednika OZVVS, ki prijavlja ekipo in potrjuje verodostojnost podatkov tudi s pečatom.

Ker je bilo to prvo tekmovanje med vojnimi veterani in še ni bilo možnosti oceniti odziva OZVVS in števila prijav, smo v komisiji odstopili tudi od pravila, da je potrebno vložiti morebitni protest ali pritožbo takoj po zaključku tekmovanja ter vplačati kavicjo za protest. Ta bi se sicer v primeru pozitivne rešitve pritožbe vrnila prijavitelju. Pričakovali smo namreč korekten pristop in izvedbo tekmovanj tako s strani organizatorjev tekmovanj posameznih panog kot tudi prijaviteljev. Vsekakor smo tekmovanje organizirali z izključnim namenom kot prispevek k popularizaciji članstva v naši veteranski organizaciji, večanja pripadnosti, množičnosti in organiziranja še drugih, neformalnih oblik druženja članov ter predstavnikov OZVVS. Potrdilo se je, da so športno-rekreativne aktivnosti ene od najpopularnejših oblik druženja tudi v naši organizaciji.

Izvedba športnih iger Veteranov vojne za Slovenijo je naletela na zelo pozitiven sprejem pri članstvu. Pri izvedbi tekmovanj in na samo organizacijo ni bilo pripomb, razen v enem primeru. Sodelovalo je kar 21 ekip iz 13 območnih združenj, kar kaže, da so v OZVVS ta medsebojna srečanja skozi športne aktivnosti sprejeli zelo dobro, in da so kljub temu, da se v nekaterih OZVVS še vedno ukvarjajo s problemom organiziranosti in članstva, sprejeli kot novo obliko dejavnosti OZVVS, ki bo prispevala k še tesnejšim stikom med člani in organizacijami. Zgornjo trditev potrjuje tudi podatek, da je bila udeležba zagotovljena v vseh 6 razpisanih panogah. Sodelovale so ekipe iz naslednjih območnih veteranskih združenj: Ljubljana, Maribor, Kočevje, Krško, Ribnica, Velenje, Ruše, Trzič, Slovenske Konjice, Kamnik, Litija, Vrhnika in ekipa Združenja Sever Celje.

Kot sem že omenil, je tekmovanje potekalo korektno, le v primeru tekmovanja v streljanju je prišlo po tekmovanju do protesta dveh ekip zaradi sestave ekipe iz Kočevja. Pritožbi sta bili obravnavali na komisiji za šport in tudi na predsedstvu ZVVS, kjer smo sprejeli sklep, da se do naslednje seje, ki bo sklicana predvidoma v začetku meseca septembra, pridobijo pisna potrdila o članstvu predstavnikov ekipe iz Kočevja. Zaradi zapleta tudi ni bilo svečane razglasitve skupnega zmagovalca in podelitve pokalov zmagovalcem v posameznih športnih panogah na osrednji prireditvi v Cerkljah ob Krki, 23. junija 2001. Na seji komisije za šport je bil sprejet predlog, da bi v jesenskem delu svečano podelili pokale na eni od prireditev, ki jih organizirajo območne organizacije. Člani komisije za šport so na zadnji seji sprejeli tudi sklep, da se za športna veteranska tekmovanja za leto 2002 pripravijo dopolnjena pravila za posamezne panoge in izračun rezultatov, da ne bi prišlo do podobnih zapletov kot v letošnjem letu. Ponovno smo izpostavili namen teh srečanj, in sicer da morajo biti športna tekmovanja veteranov vzpodbuda za množičnejše vključevanje OZVVS ter njenih članov in ne tekmovanje, kjer bo edino merilo vrhunski rezultat. V letošnjem letu je prišlo celo do pobude, da bi v posameznih panogah razpisali veteransko športno ligo (spomladanski - jesenski del), ki bi zagotavljala večkratna srečanja med člani oziroma ekipami OZVVS. Predlog bomo obravnavali na komisiji za šport predvidoma v mesecu septembru, predhodno pa bomo zamisel in pripravljenost sodelovanja v ligi preverili med OZVVS. Realizacija programov in aktivnosti tudi komisije za šport bo odvisna tudi o finančnih sredstvih, ki bodo namenjena za to dejavnost v letu 2002.

Ker se je organizacija 1. mednarodnih veteranskih športnih iger prestavila na leto 2002, smo na zadnji seji komisije za šport sprejeli sklep, da so vodje posameznih tekmovanj praviloma tudi selektorji reprezentanc ZVVS v posameznih panogah. Reprezentanco ZVVS zastopajo najboljše uvrščene ekipe OZVVS v tekmovanju 2001, ki pa so dopolnjene s posamezniki iz ostalih veteranskih ekip OZVVS. Na predlog selektorjev bosta sestavo reprezentance dokončno potrjevala komisija za šport in predsedstvo ZVVS.

Alojz Hudarin
predsednik komisije za šport ZVVS

TEK V SPOMIN NA JUNIJSKE DOGODKE 1991

V spomin na junijsko-julijske dogodke leta 1991, je 55.ObmŠTO Domžale v letu 1993 prvič organiziral gorski tek pripadnikov slovenske vojske in pripadnikov slovenske policije, s katerim je obeležil dogodke v juniju in juliju 1991, ter tako na športno-manifestativen način začel utrjevati spomine na enotnost,ponos,pogum in zmago, ki jo je slovenski narod izbral in ubranil.

Ko se je tekmovanje že dobro prijelo, je gorski tek dobil še širši pomen. Tekmovanje se je preimenovalo v "tradicionalno tekmovanje slovenske vojske v gorskem teku", katerega se je v letih 1993 do 2000 udeležilo preko 1300 tekačev obeh spolov, v različnih vojaških,policijskih, častniških, veteranskih in civilnih kategorijah.Do leta 1997, je bil cilj gorskega teka slovenske vojske na Kamniškem sedlu, na nadmorski višini 1858m.Za doseg cilja so morali tekači premagati višinsko razliko 1257m, kar je postavilo ta tek ob bok gorskim tekom doma in v tujini in je postal izziv za še ekstremnejše gorske teke pri nas. Tudi udeležba in rezultati so bili temu primerni. V letih 1993 do 1997 so v absolutni kategoriji zmagovali gorski tekači-državni zmagovalci.Čas 53 minut in 16 sek. za 10.300 m dolgo tekaško preizkušnjo iz Kamniške Bistrice do Kamniškega sedla na višini 1858m,še vedno ni izboljššan.Rekord proge ima gorski tekač Igor Melinc iz Kobarida. V letih 1998 do 2000, torej letos že četrto leto zapored, pa je tekaška proga nekoliko lažja, čeprav je po dolžini daljša za 3km.(13.5km)Kljub spremembi cilja, ki je na samem startnem prostoru, morajo tekači na krožni trasi teka premagati skupno 750 m višinskih razlik.Organizatorji teka z novo traso teka zagotavljajo še boljšo organizacijo in izvedbo teka,niso več odvisni od vremenskih razmer v visokogorju,hitrejša in učinkovitejša je eventualno potrebna zdravstvena oskrba in pomoč poškodovanim in onemoglim tekačem in skrajšan je čas tekmovanja.Kar pa je najbolj pomembno pri tem je dejstvo, da trasa teka ni več ekstremno težka in omogoča udeležbo vsem vrstam tekačev, tako gorskim kot ravninskim.Poleg izredne množice domačih tekmovalcev, so organizatorji že štiri leta gostitelji tekačev iz drugih držav, iz vrst pripadnikov avstrijske vojske in drugih. V pravilih teka so načrtovani tudi dve starostni kategoriji za veterane vojne za Slovenijo in udeležba zadnjih treh let potrjuje vse večje število udeležencev.Tekmovalci po prispetju v cilj izražajo zadovoljstvo in pohvale dobri organizaciji, ter čudovitemu naravnemu ambientu ob vznožju Kamniško-Savinjskih alp.Osvojitev ene od "plaket gorskega tekača SV" so želje vseh, vendar te prejmejo le najboljši. Sodelovati, se dokazovati,vztrajati pri kolektivnem premagovanju naporov,preverjati lastno psihofizično kondicijo in si s tem zaslužiti jubilejno spominsko medaljo 9.GT SV, ob 10.obletnici samostojnosti naše države, pa je bil športni izziv in realen cilj tekmovalk in vseh tekmovalcev tudi letos. Vsi, ki so startali in pritekli do cilja so bili zmagovalci gorske tekaške preizkušnje v dolžini 13.500 m, ki jo je sposoben premagati le tisti, ki hoče in zmore obvladovati eno od večšin, ki krepi telo in duha in je predpogoj za premagovanje še težjih psihičnih in fizičnih naporov tako vojakov, kot podčastnikov in častnikov SV, pripadnikov slovenske policije,veteranov vojne za Slovenijo ,častnikov idr.V tem je tudi čar in cilj ljubiteljev tradicionalnega gorskega teka SV, ki ga je v letu 2001 organiziralo poveljstvo 231.gorskega polka SV.Letos je bila

trasa teka še posebno zanimiva tudi zato, ker so ob celotni poti v dolžini 13 km,bili postavljeni naši slavni spominski bojni znaki,ki so tekmovalce seznanjali ali jim obudili marsikateri spomin, na bitko ali spopad v juniju in juliju 1991.Start devetega tradicionalnega teka Slovenske vojske v gorskem teku je uspel. Tekmovanja se je udeležilo 114 tekačev iz vrst Slovenske vojske,Slovenske policije,Združenja slovenskih častnikov in Zveze veteranov vojne za Slovenijo in civilnih kategorij. Tekmovanje je uspešno organiziralo in izvedlo poveljstvo 231.gorskega polka Slovenske vojske,v sodelovanju s poveljstvom 23.VTP SV in 52.br.SV,odprl pa ga je poveljnik 2.OPP SV, kapitan bojne ladje Ljubomir Kranjc-predsednik organizacijskega odbora 9.GT SV.

Najhitrejši med člani ZVVS nad 40 let je bil Cvajnar Bojan s časom:00:52:36.0 (na sliki)

Zasluzeno plaketo gorskega tekača je prejel iz rok predsednika ZVVS polkovnika Srečka Lisjaka.

Najhitrejši med člani ZVVS pod 40 let pa je bil Kosmač Peter s časom 01:09:17.7

Rezultati:

Najhitrejši tekači v kategoriji-vojaki na služenju vojaškega roka:

- 1.Šilar Sebastijan iz 132.GORB SV s časom:00:55:57.4
- 2.Kosmač Teodor iz 1/62.BR SV00:57:48.3
- 3.Rednak Zoran iz 1/62.BR SV.....00:58:52.7

Člani najboljših treh ekip v kategoriji MNZ!

- 1.PU Ljubljana-1.ekipa s skupnim časom 02:50:43.3
- 2.PU Maribor-1.ekipa02:51:53.4
- 3.MNZ SPŠ-1.ekipa.....03:01:11.3

Dominik Grmek

VETERANI POD KOŠEM

Domžale, 2. junij 2001

OZVVS Domžale je organiziralo v hali komunalnega centra v Domžalah tekmovanje v košarki (trojke) okviru 1. veteranskih športnih iger ZVVS, ki se jih je udeležilo samo 6 ekip (od 9 prijavljenih) in sicer: OZVVS Domžale, OZVVS Ribnica, OZVVS Velenje, Združenje Sever -Celjsko območje, OZVVS Moravče in OZVVS Kranj.

V uvodnem delu tekmovanja je vse prisotne v imenu predsednika ZVVS Srečka Lisjaka pozdravil Dominik Grmek, obrazložil pravila tekmovanja in vsem igralcem-veteranom čestital ob 10.obletnici samostojnosti naše države. Tekmovanje se je pričelo ob 10.uri. Potekalo je po sistemu igre vsak z vsakim v skupini A in B ter medsebojnem igranju med ekipami skupinama A in B. Na osnovi doseženega števila točk, sta bili na koncu odigrani tekmi za 3. in 4.mesto in finale za 1.in 2 mesto na turnirju. Ob zaključku tekmovanja so najboljše tri ekipe prejele medalje, vsi igralci pa pismeno priznanje za sodelovanje. Medalje in priznanja sta podelila član predsedstva ZVVS Bojan Končan in predsednik OZVVS Domžale Dominik Grmek.

Po končanem uradnem delu tekmovanja so vsi udeleženci košarkarskega turnirja, sodniki in organizatorji prejeli toplo malico v gostišču Keber v Domžalah, si izmenjali marsikatero športno in veteransko razmišljanje ter se poslovili z željo, da se v naslednjem letu, pa čeprav za eno leto starejši "veterani vojne za Slovenijo" spet srečamo pod košarkarskimi koši.

Veteranska košarkarska akcija pod košem...

Rezultati:

1.mesto je pripadlo ekipi Združenja Sever iz Celja , ki je je bila nepremagljiva .

Ekipo so sestavljali: Janez Škerljak, Goran Halilovič, Dejan Valenčak in Primož Herlah.

2.mesto so osvojili člani OZVVS Velenje v sestavi: Vlado Seitl, Marko Mraz, Alojz Hudar in Janez Pogorelnik.

3.mesto pa so osvojili člani OZVVS iz Ribnice v sestavi: Anton Perhaj, Vladimir Šega, Marko Lavrič in Branko Dejak.

Končni vrstni red ekip:

1. Združenje Sever iz Celja, 2. OZVVS Velenje, 3. OZVVS Ribnica, 4. OZVVS Domžale, 5. OZVVS Kranj, 6. OZVVS Moravče

Dominik Grmek

ORIENTACIJSKI TEK

Kočevje, 16. junij 2001

Skladno z letnim načrtom dela OZVVS Kočevje in razpisom ekipnih veteranskih športnih iger ZVVS v letu 2001 je bilo v Kočevju organizirano tekmovanje v orientacijskem teku po mednarodnih pravilih orientiranja IFO in OZS, ki je bilo tudi prvo tovrstno tekmovanje.

Proga v dolžini 7140 metrov sta pripravila in postavila na terenu člana škofovješkega orientacijskega kluba. Za orientacijski tek so se prijavile štiri ekipe in sicer ekipa OZVVS Ribnica, OZVVS Ruše, OZVVS Krško in OZVVS Kočevje. Ekipe so šteje tri člane in en rezervni član.

Proga in tekmovanje je potekalo po razgibanem in zahtevnem terenu v okolici Šalke vasi pri Kočevju. Ena od kontrolnih točk je bila pri vходу v Želenjske ali Ciganske jame, ki so znane po arheološkem najdišču iz ledene dobe.

Tekmovanje se je odvijalo v lepem vremenu, v prijateljskem in tekmovalnem razpoloženju. Doseženi so bili naslednji rezultati:

1. mesto: ekipa OZVVS Kočevje z doseženimi 117,12 točkami
2. mesto: ekipa OZVVS Ribnica z doseženimi 120,54 točkami
3. mesto: ekipa OZVVS Ruše z doseženimi 123,37 točkami.
4. mesto: ekipa OZVVS Krško z doseženimi 180.00 točkami

Po končanem tekmovanju je bila slavnostna podelitev zlatih, srebrnih in bronastih kolajn članom posameznih zmagovalnih ekip, organizator OZVVS Kočevje pa je poskrbel, da je tudi četrto uvrščena ekipa prejela tolažilno nagrado, leseni kipec kočevskega medveda, ki je kiparsko delo domačega umetnika – samorastnika Matije Kobola iz Šalke vasi pri Kočevju.

Člani zmagovalne ekipe v orientacijskem teku prejemajo zlate kolajne in priznanja za sodelovanje

Foto: M. Benegalija

Priznanja za dosežene rezultate je podelil gost tekmovanja in predstavnik ZVVS Ivo Krušec.

V svojem prijetnem in krajšem nagovoru je poudaril potrebo po medsebojnemu spoznavanju preko takih in podobnih tekmovanj, preko druženj veteranov in združenj med različnimi kraji po Sloveniji. Pohvalil je dobro pripravo in potek tekmovanja na katerega ni imel pripomb. Pripomb tudi ni bilo s strani tekmovalcev niti njihovih vodij ekip.

Druženje se je nadaljevalo ob zasluženih pogostitvi in klepetu o izkušnjah pri veteranskih aktivnostih in delu v združenjih.

Darko Čop

MEMORIAL JERNEJA MOLANA

Bukošek, 18. avgust 2001

Prostovoljno gasilsko društvo Bukošek je v sodelovanju z OZVVS Brežice izpeljalo II. gasilsko tekmovanje za memorial Jerneja Molana.

Že v zgodnjih popoldanskih urah se je pričelo, kljub visokim temperaturam, merjenje ekip v gasilskih spretnostih, saj je v kar petih kategorijah nastopilo 21 ekip oziroma preko 200 tekmovalcev-gasilcev. Po napornem šesturnem popoldanskem tekmovanju, ki so ga ob koncu popestrili tudi z merjenjem moči v vleki vrvi, je navzočim tekmovalcem najprej spregovoril Boris Poček, predsednik PGD Bukošek in v kratkem orisal razvoj gasilstva v vasi, ki letos praznuje svojo 75 letnico delovanja, v ta namen pa so izdali tudi zbornik: »Naša zgodovina je zelo burna. Doživljali smo vzpone in padce, iz katerih smo se vedno znali pobrati in iz njih znali izvleči kar največ izkušenj, Krize so bile skoraj vedno odraz družbenega položaja v državi. Eno takšnih sega v polpreteklo obdobje, konec osemdesetih in začetek devetdesetih let, ko so naše, sicer tradicionalne prireditve zamrle. V tem obdobju, leta '91, ko se je rojevala naša nova država Slovenija, je društvo doživelo hud udarec, saj smo v osamosvojitveni vojni izgubili našega predsednika Jerneja Molana.«

Memorial Jerneja Molana pa so spremljali tudi brežiški veterani v imenu katerih se je Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS za Posavje takole spominjal soborca: »Gasilci ste praznovanju 10. obletnice osamosvojitvene vojne dali svoj pečat. Skupaj lahko ugotovimo, da je spomin na tiste dogodke še živ. Posebej sem vesel, da ne tone v pozabo ime Jerneja Molana, ki je v usodnih dneh podaril domovini največ, kar je lahko-svoje življenje. Priznam, da je spomin na Jerneja Molana-teritorialca, vojnega tovaripša, lovca in gasilca, moža in očeta še vedno boleč. Bil je namreč eden tistih redkih teritorialcev, ki smo mu že leta 1990 zaupali čuvanje vojaškega orožja doma in ga na

*Prejem prehodnih pokalov iz rok Jerneje in Jasmine Molan
Foto: R. Z.*

to razdelili v enoto za posebne namene-intervencijski vod. To seveda ni bilo naključje. Izbrali smo ga zato, ker smo verjeli, da bo s svojimi gasilskimi, lovskimi in vojaškimi izkušnjami in znanji kos zahtevnim nalogam, ki so bile pred nami. Njegova enota je prva v Posavju bojno delovala proti prodirajočim oklepnim in mehaniziranim enotam JLA, ki so iz vojašnic na Hrvaškem prodirale proti mejnim prehodom in Sloveniji.« Sledila je razglasitev rezultatov. V kategoriji pionirjev je 1. mesto osvojila domača ekipa Bukoška z rezultatom 975,56 točke, pred ekipo Orešja. Med mladinci so zmago slavili gasilci izb Sromelj z 867,4 točke pred ekipama Dol. Pirošice in Bukoška, med mladinkami pa je slavila ekipa Loke, ki je zbrala 751 točk. V članski konkurenci, kjer je sodelovalo največje število ekip pa so tako v ženski kot moški konkurenci zmago osvojili ekipi Staro Čiče iz Hrvaške, ki so iz rok Jerneje in Jasmine Molan prejeli tudi prehodni pokal.

R. Zorko

Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Posavski muzej Brežice, Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Združenje Sever, Zveza veteranov vojne za Slovenijo - Pokrajinski odbor Posavje in Združenje Sever za Posavje

kot organizatorji simpozija Slovenska osamosvojitve 1991 - pričevanja in analize, pošiljajo v skladu s sklepom seje organizacijskega odbora 28. maja 2001 vsej slovenski javnosti, najvišjim državnim organom in Državnemu zboru Republike Slovenije

POZIV

za fizično in pravno zaščito vseh dokumentov in muzealij povezanih s slovensko osamosvojitvijo. Ob pripravah na simpozij smo organizatorji ugotovili, da obstaja glede arhivskega gradiva in muzejskih predmetov o pripravah na osamosvojitve, sami osamosvojitvi in izgradnji samostojne slovenske države nepregledno stanje. Veliko gradiva je v zasebni lasti, arhivsko gradivo in materialni ostanki - muzealije ključnih institucij, so neurejeni in ponekod neustrezno hranjeni oziroma zavarovani. Za ureditev zaskrbljujočih in slovenske države nedostojnih razmer, niso potrebna nobena izjemna finančna sredstva, ampak predvsem volja posameznikov - nosilcev najvišjih državnih funkcij in Državnega zbora Republike Slovenije. Državni zbor Republike Slovenije, kot naslednika izvajalca vseh zakonskih osamosvojitvenih procesov pozivamo, naj takoj naroči ustreznim ministrstvom in njihovim specializiranim službam, da kot prednostno in hkrati trajno nalogo izvedejo vse potrebne ukrepe za zaščito in strokovno varstvo arhivalij in muzealij iz obdobja osamosvajanja. Državljanke in pravne osebe, ki imajo arhivsko gradivo ali predmete iz obdobja osamosvajanja pozivamo, da jih ustrezno hranijo, o gradivu obveščajo strokovno javnost in v primeru, da jih ne nameravajo več hraniti, izročijo ustreznim javnim institucijam muzejem in arhivom. Država brez samozavestnih in ponosnih državljanov, ki se ne zavedajo svojih korenin in kulturne pripadnosti, nima prihodnosti.

Brežice, 19. junij 2001

Organizacijski odbor: predsednik Stane Granda, Zveza zgodovinskih društev Slovenije, podpredsednik Tomaž Teropšič, Posavski muzej Brežice, tajnica Barbara Šatej, Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

Člani: Zvezdan Markovič, Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske, Srečko Lisjak, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Stane Plohl, Združenje Sever, Mitja Teropšič, Zveza veteranov vojne za Slovenijo - Pokrajinski odbor za Posavje, Andrej Bobek, Združenje Sever za Posavje, Damjan Guštin in Jurij Perovšek, oba Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

